

Brassói Lapok

XIX. évfolyam
50. szám

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Csütlörök
1933. évi március 2

FIZETÉSI ARAK: Belföldre postai széküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszédési díjmen Brassóban további 2 lejt, vidéken 6 lejt fizet havonta. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországra negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. Magyarországon postatakt rékpénztári számlánk száma 12.174. — HIRDETÉSEK díja 6 lej, szövegoldalón 9 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők.

Eddig ezer kommunistavezért tartóztattak le Németországban

Husz helyen egyszerre törtek fel a lángok a Birodalmi Gyűlés épületéből

Felgyújtották a Reichstag épületét

Elpusztult az ülésterem, az étterem, a birodalmi tanács tanácskozó szobája, de megmentették a parlament könyvtárát és irattárát

Az egyik gyújtogatót, egy holland munkást, letartóztattak, aki azt vallja, hogy részese a gyújtogatásnak, de büntetését nem akarja megnevezni

Göring elrendelte az összes kommunista képviselők és pártvezetők letartóztatását

Betiltották az ország valamennyi baloldali lapját

Berlin, március 1.

Tegnap este kilenc órakor egyszerre husz helyen tűz ütött ki a birodalmi gyűlés berlini épületében.

A hatalmas épületből, amely 132 méter hosszú és 88 méter széles, leégett az ülésterem, beomlott a kupolacsarnok, elpusztult az étterem és a birodalmi tanács nagyterme.

Az épületet felgyújtották.

Az egyik gyújtogató megvan: Van der Lubbe híják. Kömüves, huszonnégy éves.

A hollandiai rendőrség, mint veszedelmes munkakerülő ismeri.

Moszkvában járt. Kommunista kell tartani, — mondja a német rendőrség megállapítása.

A Liebknecht-ház pénteken és szombaton házkutatás színhelye volt. Rengeteg papírt és iratot koboztak el. A Liebknecht-ház ma is még rendőri megszállás alatt áll.

Ma hajnalban Göring miniszter rendelkezése letartóztatták a kommunista párt vezetőit és a képviselők javarésztét: összesen nyolcvan kommunistát tartóztatnak.

Le kellett őket tartóztatni, — mondja a belügyminiszter —, mert a Liebknecht-házban tartott házkutatás alkalmával olyan felhívásokat is találtak, amelyek szerint kedden hajnalban négy órakor a birodalom egész területén meg kellett volna kezdeni a kommunista rohamcsapatoknak a terrorcselekményeket és a politikai személyek ellen való merényleteket.

Ezek ellen a terrorcselekmények ellen megkezdik a belügyminiszter, amikor letartóztat.

A Liebknecht-házban lefoglalt iratok pénteken a rendőrség és így a belügyminiszter kezében voltak. Egészen érthetetlen, hogy csak kedden reggel tartóztatják le a vezetőket és képviselőket és hogy ez az egész kedden hajnalban induló terrorakció csak kedden délelőtt kezdődött ki a Reichstag épületének — elhamasodása után.

És ide kapcsolódik és innen folyik, hogy ma délelőtt ugyancsak a belügyminiszter elnémitotta Németország valamennyi baloldali lapját. A szociáldemokraták Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

rata lapokat két, a kommunista lapokat pedig négy hétre betiltották.

★

Az eseményeket így kaleidoszkopszerűen egymással szembe kell állítani, hogy megvilágíthassuk: Németország március ötödikén nem választ és hogy lesz-e házkutatás: Németországban kitört a polgárháború.

A Reichstag épületét — ez kétségtelen — felgyújtották. Arról sem kell vitázni hogy kommunista, vagy anarchista gyújtogatók dolgoztak-e itt? Meg sem kell említeni, hogy a baloldali felfogások szerint agent provokatőrökkel e gyújtogatásnál éppen a jobboldal dolgozott, hogy a baloldali politikások üldözésére és értelmetlenné tételére jogot szerezhessen.

Mindegy ki csinálta és mindegy, hogy miért, a fontos, hogy megtörtént az explozió.

A világháború nem azért tört ki, mert

1914 június 28-án Princip Gavriilo go-lyót röpített Ferencz Ferdinánd és Chotek Zsófia felé, hanem azért, mert az államok megérették arra, hogy a világháború kitörjön.

A Reichstag deus ex machinája lesz az eljövendő német polgárháborúnak. Jól jött: le lehet számolni. És le is kell számolni, mert itt az ideje, hogy a német nép ellentétes áramlatú világnézetet már megmérkőzzenek egymással. Egyik sem birta már ideggel. Tulsgósan okony volt már az a borotvaél, amelyen a német politika táncolt.

Van der Lubbe nagyszerűen jött. Ha nem jött volna magától, szerződésnek kellett volna.

Talán szerződötték is?

A történelem feladata, hogy megállapítsa, ki szerződött.

★

Mindenestre március ötödikén már

nem választ Németország népe.

Lehet, hogy az urnák elé járul, de nem nyilváníttja akaratát.

Az ország fele az alatt a tömeg-szűz-geszció alatt él most, hogy Hitler és Göring jogot nyernek a diktatúrára és ennek örve alatt nemcsak a baloldali szocialista elemeket takarítják el az útból, hanem a jobboldali kerék-kötőket is. Bal felől és polgári középén úgy tudják, hogy most kidöbja Hitler a ballasztokat: Papent, Neurathot és Hugenberget. Esetleg — Hindenburgot is.

Az ország másik felének jelöltjei börtönben ülnek. Velük szemben, ha az urnák elé állanak, könyörtelen egyéni terror indul.

Ez nem választás többé. Ez nem a nép-akarat megnyilvánulása most már.

De minek is? A népképpiselet szimbolikus épülete nincs meg többé, minek legyen hazátlan képviselő?

Ég a Reichstag épülete

Berlin, március 1.

Tegnap este kilenc órakor a berlini Birodalmi Gyűlés épületének legfelső emeletén lángok törtek elő.

Egyszerre több helyen törtek elő a lángok.

A Reichstag épülete előtt természetesen rendőr posztok, aki azonnal észrevette a tüzet és jelentette a tűzoltóságnak, amely percek alatt a helyszínén termett. A tűzoltóság megérkezésének első pillanatában megállapította már, hogy az épület husz helyen lángok törnek fel, ami kétségtelenné tette, hogy az épületet bü- nös kezek gyújtották fel.

Tűz nem csap fel husz helyen egyszerre. A kivonult tűzörség, amely elképzelhetően a legkitünőbb tűzoltói felszereltséggel rendelkezik, tanácstalanul állott a husz helyről felszállt lángokkal szemben és ezért segítségért telefonált. Negyedtízor este már új kerület tűzoltósága a helyszínén volt, de még ezek is elégteleneknek bizonyultak. Berlin valamennyi tűzörsége kivonult a tüzhöz és este féltízor a hatalmas világpáros minden tűzörsége a helyszínén volt.

A szélrózsa minden irányából jöttek a tűzoltó autók és kísértetiesen bugtak a tűzszírnák. A szírnák hangja nyomán Berlin la-

kossága is ideges rohanásba kezdett. Mindenki a Tiergarten irányába rohant és látni akarta, mi történik.

Berlin legtávolabbi külvárosában is percek alatt ott volt a hír:

— Felgyújtották a Birodalmi Gyűlés épületét!

Emberek ezrei, tízezrei rohantak a tűz fele.

Százezrekre menő tömeg gyűlt össze a Brandenburger Tor és a Bismarck-szobor körül és vette körül az égő épület-kolosszust.

A kivonult rendőrségi kordont áttörték, úgy, hogy nemcsak a tűzoltóságnak, de a rendőrségnek is segítséget kellett kérni. Autókon és

rohamlépésben gyalog megjelent a tűz színhelyén Berlin egész karhatalmi készülsége is és csak ennek a hatalmas erőhatalomnak sikerült a százezres tömeget visszaszorítania.

Megfejtethetetlen csoda, hogy tegnap éjszaka Berlinben véres excessusok formájában már ki nem robbant a polgárháború. Olyan kísérteties volt a hangulat, olyan izgalom vett erőt a tömegben, hogy csak egyetlen szikra kellett volna és ott menten, az égő Reichstag épülete körül megindul a legvéresebb harc. A tűz döbbenetes és lázító is egyben és szinte érthetetlen, hogy fenségességében mélyben hatott, mint amennyire ellenállhatatlan rombolásában vadított.

A tűzoltóság behatol az épületbe

A tűzoltóság be akart mindenképp az épületbe hatolni, hogy a tűz keletkezési csomópontjához férközhessenek. Állítólag ebben a pillanatban az épületből ki akart esni egy alak, akit a tűzoltók elfogtak és átadtak a rendőröknek.

Más verzió szerint a tömegben, az első sorokban tartózkodott egy ideges ember, akit igazolásra szólítottak fel és letartóztattak.

Ez az alak, akit vagy magában az épületben a tűzoltók, vagy pedig az épület előtt a tömeg élén a rendőrök tartóztattak le, ez volt Van der Lubbe, a gyújtogató.

A tűz a legerősebben az ülésteremben tombolt.

Az ülésterem minden bútorgépe és berendezése fa és így világos, hogy a tűz ebben a nagy fa-rengelékben könnyen

előrehaladt.

A ma hajnalban megtartott utólagos tűzvizsgálat megállapította, hogy az ülésterem székei alatt kátrányos papírhulladékok vannak és vannak az ülésteremnek olyan részei is, amelyeken a kátránynyomok a tűz pusztítása után is felismerhetők.

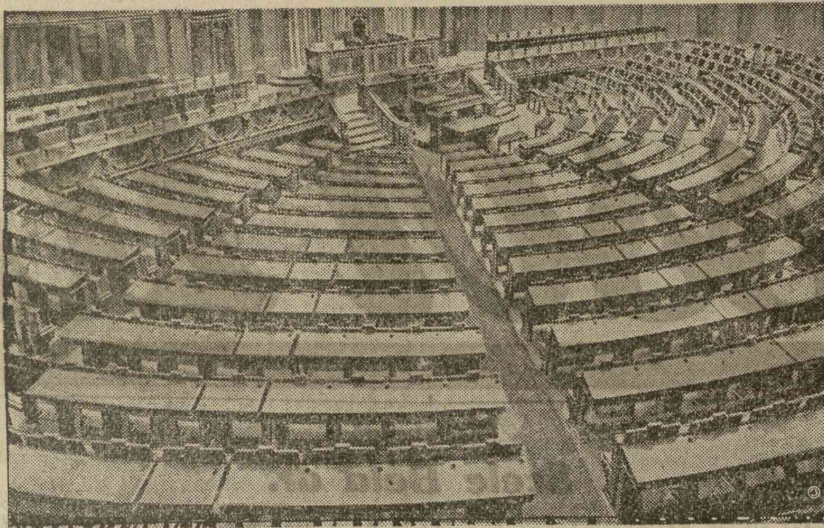
Kétségtelen tehát, hogy a gyújtogató, vagy a gyújtogatók az üléstermen át lobbantották lángra az épületet és pedig olyképpen, hogy az ülésterem fabutorzatát kátránnyal bekenék és fáklyával felgyújtották.

Az épület előtt posztoló rendőr néhány perccel a tűz kitörése előtt arra lett figyelmes, hogy az épület legfelső emeletén fáklyával egy ember szalad körül.

Az épület legmagasabb emeletén ugyanis egy körfolyosó szalad végig és ennek a körfolyosónak ablakai az utcára nyílnak.

Itt látta a rendőr a fáklyával rohanó alakot, akire revolveréből rá is lőtt.

A rendőr nem tudja, hogy talált-e a lövés, de nem valószínű, hogy talált volna. Az utcáról az ötödik emeletre fellöni, olyan célra, amely rohan, teljesen kétséges vállalkozás.

A berlini birodalmi gyűlés ülésterme, amely tegnap porráégett. Az eddigi nyomozás adatai szerint az ülésterem padjait és falburkolatát a gyújtogatók kátránnyal kenték be.

Az üléstermet nem lehet megmenteni

A tűzoltók minden munkája azonban hiábavalónak bizonyult. Az üléstermet nem lehet megmenteni. Fel is adták mészéltőre múltán a reményt és minden erejükkel azon igyekeztek, hogy legalább a könyv- és képtárat, valamint az irattárat mentse meg.

A képtár és a könyvtár hihetetlen értékeket rejt magában, az irattárban pedig olyan dokumentumok vannak, amelyek pótolhatatlanok.

Ez a munkájuk aztán teljes mértékben sikerült is.

Közben, amíg az elem fékmentésének munkája folyt, az ülésteremben halomra égtek a padosok és faburkolatok, a német falfaragás remekei, az olasz renaissancestílus mesterművei.

Féltnegy óra körül éjszaka már a 23 méter magas ülésterem teteje is égett és biztosra vették, hogy a kupola maga is beomlik. A berlini Birodalmi Gyűlés épületének kupolája az építészeti diadala. A kupola maga óriási üveg korong, amelynek foglalatja vörösréz, Berlin látványosságai közül való volt ez a vörösréz korong, amelyet természetesen a négy évtized (az épület 1895-ben készült el) zöld patinával borított be.

Ez a hatalmas zöld patinával diszitett vörösréz kupola már tíz óra után olvadni kezdett.

Pontban féltnegy óra leszakadtak az épületet gazdagon díszített erkélyei.

Néhány pillanatra rá leszakadt a nagy üvegkupola, a vörösréz foglalat, a Reichstag épületének tornya és teteje.

Óriási detonációval omlott össze a hatalmas műremek. Kilométerekre hallani lehetett a romok dübörgését.

Az ülésterem, a karzat, a kupola, az erkély sor füstölő romhalmaz, égő zsarátnokláva.

Éjszaka félegykor azonban a tűzoltóság munkája annyit elért, hogy a tűz továbbterjedésétől félni már nem kellett.

Hajnali négy óra körül már annyira sikerült a tüzet lokalizálni, hogy a rendőrség és a tűzoltóság behatolhatott az épületbe és azt átkutathatta.

Ennél az első tűzvizsgálatnál még semmi gyanusítást nem találtak, amit valószínűleg úgy kell magyarázni, hogy az éjszakai sötétség és a romok takarója nem engedték, hogy a gyújtogatók a tűzoltóság fellebbenthesse.

Reggel hat óra körül ismét tűzvizsgálatot tartottak és ekkor találták meg a kátrányos papirosokat.

és ekkor letek kátránynyomokat az épület legkülönbözőbb pontjain.

Ma délelőtt tíz óra körül tartották meg a harmadik tűzvizsgálatot, de erről hivatalos jelentést nem adtak ki. A tűzvizsgálat alkalmából csak a tűzoltóság és a rendőrség emberei lehettek jelen és az épületbe senkit nem bocsátottak be. Még a német birodalom képviselői, vagy a parlament tisztviselői sem juthattak be az épületbe.

KI A GYJTOGATÓ?

Fentebb jelentettük már, hogy a gyújtogatóval egy Van der Lütbe nevezetű holland embert gyanúsítanak, akit

a tűzoltók abban a pillanatban fogtak el, amikor az az épületből ki akart osonni.

Ez a Van der Lütbe az első pillanatban utlevéllel igazolta magát. Az utlevél hol'and utlevél volt: Van Derling névre szólott.

A rendőrség azonnal érintkezésbe lépett a holland rendőrséggel és néhány telefonbeszélgetés után megállapítást nyert, hogy a Van Derling névre kiállított utlevél nem is az, hogy az elfogott gyanúsítottnak igazi neve Van der Lütbe. A holland rendőrség információja szerint Van der Lütbe 24 éves és foglalkozására nézve közműves. A holland rendőrséggel már nem egyszer meggyűlt a baja, főként veszedelmes munkakerülés miatt.

Az amszterdami rendőrség nyilvánlartása

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

szerint

Van der Lütbe 1931-ben szabályos utlevéllel Moszkvába ment

és azóta nem tudnak róla. Ma veszik róla az első hírt, amikor a berlini rendőrség azt jelenti, hogy Van der Lütbe gyanúsított a német Reichstag épületének felgyújtásával.

A holland rendőrség véleménye szerint nincs kizárva, hogy Van der Lütbe csak most érkezett Moszkvából és azonnal Berlinbe ment, hogy merényletét végrehajtsa.

Van der Lütbe a rendőrség nem is tagadta, hogy ő gyújtotta fel a Reichstag épületét. Vallomásaiban elmondja a hollandus, hogy ő a kapitalista világrend esküdt ellen-sége és bosszúból gyújtotta fel a Reichstag épületét. Elmondotta azt is, hogy ezt a hatalmas munkát — ami természetesen is — nem

kezelt Moszkvából és azonnal Berlinbe ment, hogy merényletét végrehajtsa.

Van der Lütbe a rendőrség nem is tagadta, hogy ő gyújtotta fel a Reichstag épületét. Vallomásaiban elmondja a hollandus, hogy ő a kapitalista világrend esküdt ellen-sége és bosszúból gyújtotta fel a Reichstag épületét. Elmondotta azt is, hogy ezt a hatalmas munkát — ami természetesen is — nem

A gyújtogatásból politikai terror-akció lett

A Reichstag hatalmas épületében még javában tombolt a tűz, amikor Berlin területén már megkezdődtek a letartóztatások.

A helyszínen megjelent Hitler kancellár, Papen alkancellár és Göring belügyminiszter, akik ott a helyszínen megkapták a jelentést, hogy elfogták az egyik gyújtogatót, aki valószínűleg kommunista és a moszkvai komintern parancsával érkezett vissza Európába.

E jelentés vétele után Göring azonnal intézkedett.

Utastításának megfelelően még a tűz éjszakai letartóztatották a kommunista párt összes jelentősebb vezérfőit és a kommunista párt parlamenti csoportjának azokat a tagjait, akik exponáltabb szerepet játszottak.

Összesen nyolcvan kommunista politikust

Göring és képoiselt tartóztattak le.

Göring ezeket a letartóztatásokat ma reggel, mint porosz birodalmi biztos, meg is indokolta. A hivatalos indokolás a következőket mondja:

A Liebknecht házban tartott házkutatás alkalmával — mondja a jelentés — olyan felhívásokat is talált a rendőrség, amely a kommunista érzelmi munkásságot arra szólítja fel, hogy különböző terror cselekményeket és gyújtogatásokat kövessenek el. Ugyancsak ezek között az iratok között olyanokat is találtunk, amelyek arra mutatnak, hogy a kommunisták parancsot

kaptak arra, hogy éppen ma éjszaka, még pedig hajnali négy óra körül, az ország egész területén terror-cselekményeket kezdjenek. Ezekből az intézkedésekből nyilvánvaló, hogy a kommunista párt ezekkel a cselekményekkel be akarja vezetni a kommunista forradalmat. Ezek a tények és a Birodalmi Gyűlés épülete ellen elkövetett gyújtogatás arra kényszerítik a kormányt, hogy a kommunista párt valamennyi képviselőjét tartóztassa le. Ugyanezeknek a készülő eseményeknek megelőzése arra kényszeríti Poroszország birodalmi biztosát, hogy az ország területén megjelenő összes szociáldemokrata lapokat két, a kommunista lapokat négy hétre betiltsa, annál is inkább, mert a rendőrség előtt

maga végezte, voltak bűntársai is, de azokat nem hajlandó megnevezni.

A rendőrség most a bűntársak után kutat és különösen azt akarja megállapítani, hogy miképpen jutott be Van der Lütbe a Reichstag épületébe.

A Reichstagot éjjel-nappal őrzik és nagyon természetes, hogy oda nem lehet egyszerűen ki-be járni. Nagyon valószínűtlen tehát, hogy egy idegen ember, egy rossz ruhájú munkás bekerülhessen az épületbe, anélkül, hogy a különböző kapuknál ne igazoltatták volna. De nemcsak magának a gyújtogatóknak kellett az épületbe bekerülni, hanem a szerszámoknak is. Kátrányt kellett magával vinnie, hiszen kátrányos padokat és faburkolatokat találtak, fáklyát kellett becsempészni, hiszen a posztoló rendőr rálőtt egy emberre, aki az ötödik emelet körfolyosóján égő fáklyával szaladt.

Ahhoz, hogy egy ilyen nagy épületet, sőt már ahhoz is, hogy egy hatalmas üléstermet valaki kátránnyal bekenhessen, ahhoz nagymennyiségű kátrányra van szükség. A berlini rendőrség most tehát azt akarja megállapítani, hogy ha már Van der Lütbe és bűntársai be is jutottak az épületbe, hogyan és kinek a segítségével csempészték be a kátrányt és egyéb szerszámokat.

Nagyon természetes, hogy ebben a kérdésben sokáig nem kap a világ megnyugtató felvilágosításokat, mert hiszen az összes baloldali lapok be vannak tiltva és a középpártok és jobboldali lapok ebben a feszült atmoszférában legfeljebb arra szorítkozhatnak majd, hogy a rendőrségi sajtó hivatalos jelentései alapján dolgozzanak és a rendőrségnek ebben az ügyben olyan lesz a hivatalos jelentése, amelyet a mai politikai konstelláció megkíván.

Van der Lütbe a birodalmi gyűlés gyújtogatója bevalotta, hogy nemcsak a kommunista párttal, de a szociáldemokrata párt vezetésével is összeköttetésben állt.

Göring védekezése tehát azt mondja, hogy a polgárháborút kellett megelőzni és ez a végszükség adott jogot ahhoz, hogy valamennyi kommunista vezetőt letartóztatásba helyeztessen. A közel napok megmutatják majd, hogy Göring intézkedései tényleg megelőzték-e a polgárháborút. A hatalom bizonyára úgy okosodik, hogy amennyiben a vezetőket ártalmatlanná teszik, a tömeg maga nem tud cselekedni, de a kommunista szervezeteknek ezzel a feltételezéssel operálni nem igen lehet. A kommunista párt eléggé decentralizált és az alsóbb osztagok fejei is eléggé önállóak ahhoz, hogy vezető nélkül maradván, megtalálják a módját annak, hogy a tömeg ismét központi irányítást kapjon.

Ha minden jól sikerül, akkor Németországban most kegyetlen diktatúra következhet, amely merevségében és keménységében minden eddigi diktatúrát felülmul.

Göring a vaskéz politikáját hirdeti

Ennek a kemény és tekintet nélküli diktatúrának elkövetkezését Göring egyébként már be is jelentette. Felhívásában bejelenti, hogy

vaskézzel megfékezi a turbulenciát és éppen ezért arra kéri a birodalom minden lakóját, hogy türelemmel és fegyelmezettséggel viselkedjenek.

Ma délelőtt Göring már magához kérette a megmaradt sajtó képviselőit és azok előtt vázolta azokat az intézkedéseket, amelyek fogatosítani fog, hogy a szélsőséges elemek feltörékvéseit most már végérvényesen és örökre letörhesse. — Ugyanezen alkalommal

Göring tiltakozott azok ellen az insznuációk ellen, amelyek szerint Van der Lütbe nem más, mint a nemzeti szocialisták felbérlett embere, aki azért gyújtotta fel a Reichstagot, hogy a kormányt most már jogcímre tegyen a kommunisták és szociáldemokraták ellen minden erővel fellépni.

A ma délelőtti nyomozás egyébként új és értékes adatokra bukkan. Ezek szerint az adatok szerint már tegnap dél-

előtt öt óra körül feltűnt az egyik rendőr szemnek, hogy a parlament épülete előtt egy csukott autó áll. Az autó az ötös számú kapunál állott, annál a kapunál, amelyen át azokat engedik be a parlament épületébe, akik a parlamentet meg szokták tekinteni. Itt megállanak az autók és ezek rendszerint hosszabb ideig tartózkodnak a kapu előtt, mert az idegenek legalább is egy-másfél órán át nézik a Birodalmi Gyűlés épületének teremt és pompás berendezettségét.

Az autó — jelenti a rendőr — nagyon hosszú ideig állott az ötös kapu előtt, de a rendőr semmi különösre nem gondolt, mert az autó NL jelzést viselt.

A császári kastélyban próbálkoztak előbb a gyújtogatók

A B. L. tegnapi száma jelentette, hogy az Unter den Lindenben levő császári kastélyban néhány nappal ezelőtt titokzatos tűz volt. A berlini rendőrség ezt a tüzesetet is összeköttetésbe hozza a Birodalmi Gyűlés tüzével és megállapítja, hogy ugyanazok a tettesek követték el a teg-

nap éjszakai gyújtogatást, akik legutóbb a császári kastélyt is fel akarták gyújtani.

A császári kastély tüzét azonban idejében észrevették és eloltották és ezért próbálkoztak új terepen a gyújtogatók. Ez az újabb gyújtogatás azután sikerült is.

Antineuralgic

DR. NANU MUSCEL

az egyedüli gyógyszer influenza, mig-
rén idegzsákák stb ellen. Csakis
eredeti csomagolásban áru-
sítják. Minden dobozban az
orvos jelzésével ellát-
ott 2 kapszula (os-
tyában) van.

Kapható:
gyógyszertárakban és drogériákban.
SzF 17171

A
S
T
R
A

Március
2-ától:

KÁLMÁN IMRE

legszebb, legma-
gyarabb operettje:

Március
2-ától:

MARICA GRÓFNŐ

Főszerepben: Dorothea Wieck, Charlotte Ander, Szőke Szakáll,
Verebes Ernő, Hubert Marischka.

Ma utoljára: Kiki és az élő Rin-Tin-Tin

M
O
Z
G
Ó

A kommunista párt volt az értelmi szerző — mondja a minisztertanács

Ma délben, pontban tizenkét órakor, minisztertanács volt, amelyen a német kormány miniszterei teljes számban megjelentek. A minisztertanácsról hivatalos jelentést nem adtak ki, de bizonyosnak tartják, hogy ezen a minisztertanácson olyan határozatokat hoztak, amelyek ki-
hatással lesznek az ország belpolitikai életére. A minisztertanács határozatai eddig titkosak, azokat most foglalják írásba és azokkal holnap reggel jelenik meg Hindenburg előtt Papen alkancellár.
Berlinben élénken pertraktálják és magyarázzák, hogy mi az oka annak, hogy ezt a jelentést nem Hitler, hanem Papen viszi a birodalom elnöke elé.
Papen a jelentés kapcsán javaslatokat tesz majd Hindenburgnak és azoknak lényege az lesz — így mondják a beavatottak —, hogy

a köztársaság elnöke bocsásson ki szükségrendeletet, mert ebben a pillanatban nemcsak a kormány, de maga a kormányzati rendszer is veszélyben van.
A szükségrendelet — így hírlík — olyan eseteket ismer majd, amelyek megengedik, hogy egyeseknek személyes szabadságát korlátozzák.

A kibocsátandó szükségrendeletről Göring egy néhány odavetett mondatban nyilatkozott már és tagadja, hogy a kormány ostromállapotot vezetne be, vagy pedig intézkedéseinek végrehajtásához a katonaságot is igénybevenné.
Ezzel szemben úgy tudják, hogy bár a szükségrendelet nem deklarálja az ostromállapotot, mégis olyan szigorú lesz, hogy felér akármilyen ostromállapotit rendelkezésekkel.

Együtt látták Torglert és Kühnét Van der Lübbével

A berlini rendőrség ma reggelre megállapította, hogy
tegnap délután a gyújtogató Van der Lübbével együtt látták a parlament épületében Torgler ismert kommunista képviselőt és Kühnét, a kommunista párt egyik alvezérét.
A kora reggeli órákban a rendőrség kiszállt mindkét gyanúsított lakására, de azokat nem találta.

Dél előtt az a hír volt Berlinben elterjedve, hogy úgy Torgler, mint Kühne megszökötek. Ma délután négy órakor
Torgler képviselő azonban önként jelentkezett a rendőrségen és közölte, hogy nem szökött meg, sőt nem is volt szándékában megszökni, mert semmiféle összeköttetést nem tartott fenn a gyújtogatóval.

A rendőrség természetesen letartóztatta, de letartóztatta Renelle képviselőt is. A többi letartóztatottak között szerepelnek: Apfel ügyvéd, Hodan dr. orvos, dr. Smink városi tanácsos, aki szintén orvos és letartóztatták Ludwig Rennt is, a Háború című regény vi-
szelő íróját.
A Berlinben letartóztatott képviselők és pártvezérek száma ma délig százra, délután öt óráig pedig 143-ra emelkedett.

A letartóztatottak neveit a rendőrség nem adja ki és így csak azokra a nevekre szorítkozhatunk eddig, akiknek eltűnését, vagy letartóztatását az illetők családja becsátott a sajtóirodák rendelkezésére.

Hír szerint a rendőrségen a letartóztatott kommunista képviselőket töltött revolverrel állják. Minden képviselő mellett egy-egy rendőrt áll és a letartóztatottaknak egymással beszélni nem szabad.
Hannoverben ma 140 kommunistát tartóztattak le.
Egyébként nemcsak Hannoverben, hanem egész az országban megkezdődött a kommunista pártvezérek letartóztatása. Mindenütt fellelkesülnek és veszik a kommunista pártok helyi vezetéseit és a letartóztatottak száma a birodalomban már az ezret is meghaladja.

Münzenberg képviselő az értelmi szerző

A kormány óráról-órára nyilatkozatokat ad ki és azokban hangsúlyozza, hogy a Liebknecht-ház feltárása után nyilvánvalóvá vált, hogy a kommunista pártot fel kell oszlatni, mert ha nem selekszik a kormány erőiesen és tekintet nélkül, napok, sőt órák alatt löngbaborulhatott volna Németország.

A Liebknecht-házban mondja a kormány jelentése — több mázia iratot foglaltak le, amely iratoknak áttanulmányozása most folyik. Hallatlan dolgok derülnek ezekből az iratokból ki. Így a

többek között hamis rendőrtiszti parancsokat találtak, ugyisintén hamis nemzetiszocialista rohamcsapatoknak szóló parancsokat is, amelyeket a kommunista párt a tervezett állampuccs alkalmával akart felhasználni.

A kommunistapárt úgy tervezte, hogy ezekkel a hamis parancsokkal egyrészt a rendőrséget, másrészt a nemzetiszocialista rohamcsapatokat eldörögálja és amikor szabad és üres a terep, megcsinálja a puccsot és kikiáltja a proletárdiktatúrát.

A rendőrségi sajtóiroda jelentése sze-

rint találtak utasítást arra vonatkozólag is, hogy a forradalom kitörése alkalmával, hogyan kell a felvonuló reguláris csapatok előtt a kutakat megmérgezni.

Megállapította végül a rendőrségi nyomozás azt is, hogy a terror-akció vezetője Münzenberg képviselő volt, akit azonban sehol sem találunk, mert a képviselő Berlinből és lehet, hogy az ország területéről is megszökött.

Általában nagyon sok exponált kommunista vezető megszökött és ezek ellen elfogató parancsot bocsátottak ki.

A Reichstag épülete nem volt biztosítva

Most derül ki, hogy

az állam a Reichstag épületét nem biztosította és így a tüzkárt egyedül az állam viseli.

Vannak már olyan tervek is, hogy a tüzkárt az állam áthárítja majd azokra a személyekre, akik a gyújtogatásban, akár közvetlenül, mint tettesek, akár pedig közvetve, mint felbujtók részt vettek. Ez a terv azt jelentené, hogy a kommunista párt tagjainak és vezetőinek vagyonát az állam elkobozza.

Késő este úgy jelentik, hogy az egyik legutóbbi szükségrendelet felhatalmazása alapján a rendőrségnek jogában áll a letartóztatottakat minden különösebb indoklás nélkül három hónapra át őrizetben tartani és így nincs remény arra, hogy a lefogott kommunista vezetők közül valaki is három hónapon belül szabadlábra kerüljön.

Egyébként a Reichstag épületét egy év alatt ki lehet úgy javítani, hogy az ismét használható. Ezt a kormány és a kormányhoz közel álló sajtó mondja, ezzel szemben a szakértők szerint a renoválási munkák sokkal hosszabb ideig tartanak majd. Ma délben tizenkét órakor a rendőrség végre megengedte, hogy a német és a külföldi újságírók megtekintessék az épület belsejét.

Az újságírók leírása szerint a Reichstag belső része teljesen tönkrement. Az ülésterem helyén több méter magas romhalom. A romhalomzat megkoronázza a beszakadt kupola és egyáltalában nem lehet a teremnek egyetlen porcikáját sem felismerni.

ISTEN UJJA VOLT EZ A TÜZVÉSZ — MONDJA HITLER

Hitler — mint arról fentebb beszámoltunk, — tegnap éjszaka személyesen megjelent a katasztrófa színhelyén. Még javában pusztítottak a lángok, amikor a Daily Express tudósítója a közlébe fértközt és meginterjuvotta.

Hitler a lángokra mutatva így szólott:
— Az Isten ujja ez a tüzvész, amelyben, úgy sejtem, a kommunisták keze benne van. Ha bebizonyosodik, hogy tényleg a kommunisták csinálták ezt a galádságot, nincs olyan hatalom, amely megakadályozhasson bennünket abban, hogy a kommunisták fészékét ki ne irtsuk. Ha a kommunisták csak két hónapra uralomra engednek, minden úgy elpusztul, mint ahogyan most ez a remek épület a lángok martaléka lett.

— Emésztési gyengeség, vérszegénység, lesoványodás, sápadtság, mirigybetegségek, bőrkütségek, kelések, furunkulusok esetében a természetes „Ferenc József” keserűviz szabályozza a belek annyira fontos működését. Az orvosi tudomány számos vezérférfia meggyőződött arról, hogy a valódi Ferenc József viz hatása mindig kitünően beválik. A Ferenc József keserűviz gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Litvinov tisztelére — dezsönét adnak

A helyzet pikantériája, hogy Litvinov, Szovjetországi külügyminisztere holnap Berlinbe érkezik. Ez a látogatás már régebbi idő óta tervben van és úgy állapodtak meg az illetékesek, hogy Litvinov, amikor a leszerelési konferenciáról hazautazik, Berlinbe meglátogatja a szovjet-követséget.

A szovjetkövetség ebből az alkalmából ünnepli Litvinovot és tisztelére hivatalos dezsönét ad, amelyre a német külügyi

képviselőlet is meghívta.

A helyzet tehát az, hogy holnap délután együtt villásreggelizik Litvinov Neurath-tal, a német külügyminiszterrel és Bülow-val, a külügyi államtitkárral, Litvinov ugyanis nem veheti hivatalosan tudomásul a kommunistapárt elleni kormányakciót és így a szokásos formások között, megfelelő mosolyos diplomata álarccal, holnap a két ellenség koccsin-tani fog.

A hatalmas épület, amely elpusztult

Berlin, március 1.

A birodalmi törvényhozó testület palotája Berlinben az Unter den Linden folytatásában a Brandenburger Tor után fekszik. A Birodalmi Gyűlés előtti téren áll a híres Sieges Säule, amelyre a Sieges Allé torkollik.

Az épület előtti téren márvány alapon Bismarck bronz szobra áll, amelyet 1901-ben emeltek és amely Reinhold Bega munkája.

A Bismarck-szoborral szemben, a tér másik oldalán a híres Moltke-emlék emelkedik, amelynek készítője Uphne volt.

Magát a most leégett épületet Paul Wallott tervei szerint tíz évig építették. Az épülethez 1884-ben kezdtek hozzá és az 1894-ben fejezték be. Az épület hossza 131.8 méter, szélessége pedig 88.3 méter. Az épület disztitése négy szöglet-torony és a hatalmas üveg-vörösréz kupola.

Gazdagon díszített homlokzata a Königsplatz felé néz.

Az épület annak idején 22 millió márkába került.

Egy márka annak idején 23.81 dollárral volt egyenlő.

azaz az épület költségei 5.238.200 dollárra rúgtak, amely összeg lejre útszű-

mitoa (egy dollárt 170 lejjel számítoa) 890 millió 494 ezer lejt tesz ki.

Belső berendezésével egyetemben a Reichstag értéke tehát feltétlenül kitett egymilliárd lejt.

Az épület stílusa: késői olasz renaissance.

Az előcsarnokban három szobor áll: 1. Vilmos szobra, valamint Ebert volt köztársasági elnök és Hindenburg, a jelenlegi köztársasági elnök szobrai.

Az előcsarnoktól jobbra az olvasóterem és a könyvtár nyílik. Ennek a könyvtárteremnek egyik ablakából kiálltatta 1918 november 9-én Philipp Scheidemann a német köztársaságot.

Az épület közepében terpeszkedik el a hatalmas tanácsterem, amelynek képét a B. L. bemutatja, míg a délkeleti szárnyban a kormány tagjainak és az államtanácsnak termet helyezték el.

KOPROL

az ideális hashajtó.

VILÁGPOLITIKA

Külpolitika és fizetésképtelenség

A válság kiéleződése és főleg az állami pénzügyek megromlása az egész világon megváltoztatta az adósok és hitelezők egymás közötti viszonyát. A válság első szakában a nagyhitelezők föltétlenül uralták a helyzetet; minden nagyvállalat, minden bank s ami sokkal fontosabb, minden kormány igyekezett, hogy a külföldi nagy hitelezők támogatásával az összeomlást elkerülje s ebben a kényszerhelyzetben elfogadta a nagyhitelezők összes pénzügyi, gazdasági és politikai feltételeit. (Szándékosan beszélek csak a nagyhitelezők és a nagyadósok viszonyáról, mert a kisadósokra ezek a megállapítások nem vonatkoznak.) Mihelyt azonban a válság korlátozására irányuló törekvések csődöt mondtak s egymásután omlottak össze a legkülönbözőbb országok nagybankjai, a két fél közötti viszony az ellenkezőre változott. A nagyadósoknak ma már nincs mitől félniük, mert a külföldről pénzt úgy se kapnak s ha a hitelezők türelmetlenek, hát akkor — álljanak a fejük tetejére, minden nagyadós meg tudja mozgatni a saját országának a törvényhozását, hogy a külföldi hitelezők ellen védelmet kapjon. A befagyott hitelek korszakában a hitelezőknek kényszereszközei egyáltalában nincsenek, elérkezett az a paradicsomi állapot, hogy a nagyadós csak akkor fizet, ha és a mikor ő maga akar...

Három évvel ezelőtt még Amerika befolyása döntő volt mind az öt világrészben, mint általános nagyhitelező arra kényszerítette nagyadósait, amire éppen akarta, minden állam, minden nagyipari vállalat és bank félt attól, hogy Amerikában felmondják a tartozását. Ma már másképpen szól a nóta, Amerikának több mint húszmilliárd dollárja fagyott be különböző adósainál, ha ezeket a hiteleket most be akarja hajtani, akkor könnyen végleg befagyhatna minden követelése; ezért Amerika kénytelen engedni, Stillhallet egyezményeket köt s örül, ha a nagyadósok nemcsak a kamatot fizetik meg, hanem valamit a tőkéből is törlesztenek. Nem csoda tehát, hogy Amerikának politikai befolyása Európával szemben a minimumra csökkent és pedig nemcsak azért, mert Amerikának a fegyverkezés tekintetében követett politikája sohasem volt teljesen őszinte, hanem azért is, mert ma már nincs meg az a hatalma, hogy esetleges komoly fegyverkezési követeléseinek megfelelő nyomtatékot adhasson.

Amikor 1930. szeptember 14-én 107 Hitlerista képviselő vonult be a német parlamentbe, akkor az összes nemzetközi pénzügyi piacokon óriási pánik tört ki, mert attól féltek, hogy a náci uralomra jutásuk esetén nemcsak megvalósítják inflációs programjukat, hanem háborús konfliktusokat is fognak felidézni. Hogy Brüning, dacára a jobbpártok nyomásának, mégse engedte be Hitler a kormányba, ez főleg arra vezethető vissza, hogy a német valuta és a nagybankok összeomlásától félt. Amikor 1931-ben a nagybankok tényleg össze is omlottak, Brüning még nagyobb energiát fejtett ki, hogy távolítsa Hitler a hatalomtól. De éppen ez a bankkrach leplezte le a tényt, hogy Németország többé nem függ pénzügyileg a külföldtől, mert pénzt többé úgy se kaphat, ellenben, ha a bankválság tovább tart, akkor a külföldi nagyhitelezők elvesztik összes követeléseiket. A német reakció visszanyerte cselekvési szabadságát. Amikor Németországnak elengedték a reparációkat s az angol-amerikai nagyhitelezők kénytelenek voltak Stillhallet egyezményeket kötni, a kamarilla egyszerűen kidobta Brüninget s beültette a hatalomba Papent, aki végül Hitler kancellárrá tette. Hitler kinevezését a külföldi tőzsdék, amelyek 1930. szeptember 14-re még élesen reagáltak, nyugodtan fogadták, mert tudták, hogy a német gazdasági válság jelenlegi elképzelhetetlenül magas foka mellett Németországra pénzügyi nyomást gyakorolni nem lehet, Hitlerék még szívesen is vennék, ha a külföld szorítaná bele őket abba, hogy a pénz elértéktelenedése folytán inflációt csináljanak.

Ugyanez a tény magyarázza meg az osztrák kormány magatartását is a hirtlenbergi ügyben. Egy évvel ezelőtt még a keresztény-szociális párt a legnagyobb erőfeszítéseket csinálta, hogy külföldi kölcsön segélyével az állami pénzügyeket megjavítsa és az összeomlást elkerülje. Ma már a gazdasági helyzet annyira megrosszabodott, hogy Ausztriára külföldről éppoly kevésbé lehet pénzügyi nyomást gyakorolni, mint más adósállamra, mert ha nem kap kölcsönt, akkor is tudja, szörnyű nehézségek árán az állami szervezetnek egy csontvázat fenntartani, viszont, ha a nagyhitelezők türelmetlenek s nyomásuk folytán a schilling értéke továbbra is csökkenni fog, akkor a Kreditanstalt hitelezői bottal üthetik követeléseik nyomát; azon a pénzen kívül, amit már eddig is kisajítottak Ausztriából, egy árva garast se fognak kapni. Ezért szakított Dollfuss a „francia” orientációval (sz. p.)

Egy állítólagos Tilea-nyilatkozat és cáfolata

Maniu és Mihalache külföldről üdvözlik a pártot

Bukarest, március 1. Tilea miniszterelnökségi államtitkár tegnap Kolozsvárt tartózkodott és rendkívül érdekes nyilatkozatot tett. Többek között megemlítette, hogy Maniu távozásától kezdve a pártnak kis töredéke, a melyet ő nem becsül az összesség 5 százalékánál többre, mintegy ellenzékbe vonult, Maniu ideológiája öröjének tüntetve fel magát és szabotálva a Vajda-kormány munkáját. A szabotálókban azonban a kormánypart végrehajtó bizottságának minapi ülése méltó feleletet adott. Kitért Tilea a „Patria” szerepére is, mondván, hogy ez a lap is ellenzéki-kedik a kormánnyal szemben. Nyilatko-

zatában az államtitkár sejtetni engedte, hogy amennyiben a hivatalos színezetű „Patria” folytatná az oppozíciót, a kormány más hivatalos lapot fog Kolozsvárt megjeleníteni.

Bukarest, március 1. Tilea államtitkár hivatalosan közli, hogy Kolozsvárt nem tett nyilatkozatot, csak barátaival beszélgetett el.

MANIU ÉS MIHALACHE

akiknek tudvalevőleg a végrehajtóbizottság üdvözlőtáviratot küldött, tegnap válaszoltak a sürgönyre, örömeiknek adván kifejezést afölött, hogy a párt fegyelmezett és szolidáris.

Désre vitték a szatmári és zilahi kommunistákat

Nagyvárad, március 1. A rendőrség politikai nyomozóosztályáról az ügyészségre szállították Máté József, Szűcs Kálmán, Sándor Ferdinánd, Szedre János, Novák Imre és Birnfeld László munkásokat. Valamennyien a városi villamosművek szolgálatában állanak. A vizsgálat adatai szerint résztvettek az utóbbi napok kommunista mozgalmában s ezért vált szükségessé a letartóztatásuk.

Dés, március hó 1. Itt említjük meg, hogy megbízható helyről nyert értesülésünk szerint a Szatmárról, Zilahról és Déváról eltoloncolt munkásokat Désre vitték és

az ottani fogházban helyezték el.

Désen vannak a Kolozsvárról elszállított munkások is. A dési fogházigazgató kijelentette, hogy a rendkívüli foglyok élemezéséről nem gondoskodhatik. A kolozsvári hozzátartozók pénzt és élelmet vittek a foglyoknak, akiket a kolozsvári ügyészség telefonengedélye alapján beszéltek is.

A foglyok meglátogatásához a kolozsvári ügyészség úgy járult hozzá, hogy vasárnaponként egy negyedóra hosszat a letartóztatottak beszélhetnek hozzátartozóikkal, a találkozásnál azonban jelen kell lennie a dési vezetőügyésznek és a fogházigazgatónak.

Anglia betiltotta a Távol-Keletre szülő fegyverszállítást

Amerika úgy látna, hogy ez az intézkedés Japán esélyeit csak erősíti

London, március 1. Az angol alsóház tegnapi ülésén Sir Simon külügyminiszter hivatalosan is bejelentette, hogy az angol kormány betiltotta a fegyvergyáraknak a távolkeleti frontra szülő fegyver- és municiószállításokat. Sir Simon egyébként felszólalásában kifejtette, hogy Japán magatartása szöges ellentétben áll azokkal az irányadó alapelvekkel, amelyek a Népszövetség alapokmánya lefektetett, amikor önhatalmilag bírának lépett fel a saját ügyében és háborút indított Kína ellen hódító cézzal.

Azután Landsbury ellenzéki képviselő

az egész ellenzék nevében intézett támadást Japán távolkeleti hódító politikája ellen s arra mutatott rá, hogy a japán aspirációk igen könnyen egy új orosz-japán háborút provokálnak. Sir Simon külügyminiszternek az angol alsóházban elhangzott nyilatkozatára Washingtonból már visszhang érkezett, mégpedig Borah szenátor nyilatkozata formájában. Borah arra mutatott rá, hogy amennyiben a nagyhatalmak beszüntetnék a távolkeleti hadakozó felek számára a fegyver- és hadianyag szállításokat, azaz súlyos hibát követnének el, mert alapjában véve az erősebb felet, Japánt támogatnák.

Az újabb bankpánikban felfakadi Amerika erkölcsi mocsara

Panamával vádolják Mellon volt pénzügyminisztert is

Letartóztatták a National City Bank lemondott elnökét és az Insull-konzern 18 vezetőjét

Newyork, március 1.

Az újabb amerikai bankpániknak, a melyet C. S. Mitchellsnek, a National City Bank elnökének a szenátus pénzügyi bizottságában tett közlései idéztek elő, szinte megdöbbentő erejű fejleményei lettek.

A leleplezések után Mitchells nemcsak a National City Banknál viselt állásáról mondott le, hanem annak a 325 konszernnek elnökségéről is, amely a pénzintézetektől függött.

Mitchells lemondása után detektívek jelentek meg lakásán és házkutatást tartottak, majd a bukott bankvezért és pénzfejedelmet őrizetbe vették.

A newyorki lapok értesülése szerint a letartóztatást egyenesen az új köztársasági elnöknek, Rooseveltnek utasítására végezték, mert Mitchells sulyos visszaél-

seket követett el azzal, hogy fiktív értékű délamerikai részvényeket helyezett el a Wall-Streeten.

LETARTÓZTATTÁK AZ INSULL-KONZERN VEZETŐIT

Néhány hónappal ezelőtt bukott meg Amerika leghatalmasabb elektrotechnikai vállalkozása, az Insull-konzern. Ennek vezetői ellen állandóan folyt a vizsgálat, amely most szenzációs csattanóval végződött. A szakértők vizsgálata megállapította, hogy az Insull-konzern vezetősége hamis mérlegekkel dolgozott és ezen az úton legkevesebb 100 millió dollár kárt okozott az államkincstárnak.

Erre a megállapításra az ügyészség kiadta a letartóztatási végzést, amelynek alapján az Insull-család két tagját és a kon-

szern 16 igazgatóját a rendőrség máris letartóztatta.

MELLON IS PANAMÁZOTT!

A bankpánikkal felkavart közéleti mo-
csárnak azonban legnagyobb szenzációja az, hogy Mellon volt pénzügyi államtitkár eddig általános köztisztviselőnek örvendő és az egész világon ismert nevet is lerántották a panamak mocsarába. A newyorki tőzsdebizottság egyik tagja a szenátus pénzügyi bizottsága előtt nyíltan és leplezetlenül vádat emelt Mellon ellen, aki szerinte

1916 és 1920 között a hajóstársaságok adóügyeinél nagy panamákat kötött el

és a vállalatokat mentesítette az adó nagy részeitől. S ezzel maga Mellon okozott óriási károkat az államkincstárnak. A leleplezések óriási izgalmat okoztak Amerika politikai köreiből, amelyek biztosra veszik, hogy az amerikai alkotmány rendelkezései alapján

Mellont vád alá helyezik és bűnössége megállapítása esetén megterítetik vele a kincstár kárát.

A pénzügyminiszter rendelete arról, hogy mit lehet levonni a közalkalmazottak fizetéséből

Bukarest, március 1.

A pénzügyminisztérium körrendeletet bocsátott ki arról, hogyan és mennyit lehet visszatartani különböző címeken a közalkalmazottak fizetéséből. Megjegyzendő, hogy ez a körrendelet csak azokra a levonásokra vonatkozik, melyek közgazgatási úton történnek, mint például: levonások hiány pótlására, garanciák kiegészítésére, a köztisztviselői hitelintézetektől felvett kölcsönök részletei, hátralekoss adók és hasonlóak.

Nem vonatkozik azonban a körrendelet a bírói uton elrendelt foglalásokra. Ilyen esetekben a polgári törvénykönyv szerint

a fizetés egyharmada, illetve tartásdíjakért a fele lefoglalható.

Nem vonatkozik a körrendelet a szerződéses megállapodás alapján alkalmazott levonásokra sem.

Miután a bruttó-fizetésből levonásba kerültek a következők: 10 százalék a nyugdíjpénztárnak, állami adók, bíróilag megítélt követelések és szerződéses részletek, csak azután kerülhetnek levonásra a jelen körrendelet szerinti, azaz közigazgatási úton történő levonások, még pedig olyanformán, hogy a fentiek levonása után maradt összeg egynegyed-része csíphető le a közigazgatási úton történő levonásokra.

A vérátömlesztés talán megmenti Csermák polgármestert

Csikágó, március 1.

A Roosevelt ellen megkísérelt merénylet alkalmával súlyosan megsebesült Csermák csikágói polgármester állapota még mindig nem javult, sőt az utóbbi napok alatt annyira válságosra fordult, hogy az orvosok a vérátömlesztés eszközéhez nyúltak.

A műtétet hétfőn délelőtt hajtották végre, amint a jelentések mondják, a legteljesebb sikerrel. A polgármester a vérátömlesztés után elaludt és órák hosszat nyugodtan pihent. A kiadott orvosi jelentés szerint a beteg állapota némileg javult.

Temesvár városa már nem tudja tovább segélyezni a munkanélkülieket

Temesvár, március 1.

Hétfőn este a temesvári városházán értekeztet volt a munkanélküli segély kérdésében. A tanács megállapította, hogy város az eddig kifizetett négy és fél millió lejen túl többet már nem tud erre célra fordítani. A munkások képviselői ezzel szemben kifejtették, hogy a segélyek beszüntetése óriási zavarokat vonna maga után. Vannak szezonmunkások, akiket néhány hónapos mukaszazon kivételével, a mai kereseti viszonyok mellett, egész évben segélyezni kell.

A tanács végül is úgy határozott, hogy az Iparkamarához, a kereskedők és a gyárosok egyesületeihez fordul s felkéri őket, hogy találjanak módot újabb munkanélküli alap megteremtésére, illetve befizetésére.

Zsidózás

Bitóra velük! — kiáltotta tegnap a kolozsvári feketeszemesek tárgyalásán Colfescu ügyész — Bitóra velük!...

Mélyseges felháborodással kell elutasítanunk ezt az ügyészi buzgalmat, amely elégtelennek találja a törvénykönyv drákói paragrafusait és kevésnek a mai idők drákóinál is drákóibb szellemét és akasztófát követel. Fel kell habarodnunk nemcsak azért, mivel a hóhér kötelének elvi és eszmei ellenségei vagyunk, mivel tudjuk, hogy a bitó senkinek semmit sem használ, ellenben megalázza a társadalmat, amely alkalmazza, hanem fel kell habarodnunk azért is, mivel Colfescu, a közvándó nem a büntetést akarja megtorolni a kötélen, nem a társadalmat szeretné megvédelmezni a hóhérok markáival, hanem egyszerűen csak felekezeti elfogultságainak óhajta elégtételt szerezni a törvénykönyv megreformálásával.

Ügyészi beszédben egy törvényesen elismert felekezeti ily sulyos megsértését, mely kizárólag megaláztatását, a közhangulat éreltelenebb részének ily vakmerő kihívását még nem is láttuk.

Mintha csak Colfescu fittyet akart volna hárítani a kormány kivételes rendelkezéseinek, amelyek — hangsúlyozták —, egyképpen irányulnak úgy a bal, mint a jobboldal ellen. S mintha csak meg akarta volna mutatni, hogy megoszlottállapotozott közrend ide vagy oda, ő mégis megmutatja, hogy a felekezeti gyűlölködés emlíni táplált szélső jobboldali jelszavaknak lehetőséget és szószerket szerez.

Amint a jobboldal gunyos függetlensége és fittyelhányása jelentkezik a Kronstädter Zeitung új irányzatában is. Ez a lap, amelynek pedig oly európai és főleg több művelt egyéniség a vezetője, mint amilyen dr. Fritz Theil, a kisebbségi sorsnak és a kisebbségi sajtó eszmei harcolásának feladatát úgy értelmezi a baljós időkben, hogy Pegazusán kirugtat a zsidóság ellen. A Kronstädter Zeitung szerint a zsidó ellenszenves nép s így a szászok feladata nem lehet más, mint csakis szászoknál vásárolni, szászoknál dolgoztatni, szász ügyvédet és szász orvost foglalkoztatni, szász alkalmazottakat és tanulókat szerződtetni, ingatlanokat, lakásokat, bolti helyiségeket és műhelyeket csakis szászoknak el-, illetve bérbeadni, a zsidókat a falvakban és városokban való letelepülésben megakadályozni, a zsidó szellemet és művészetet száműzni, a zsidó könyveket, szindarabokat, opereteket, revüket ignorálni s általában minden ellen, ami nem szász.

A felfogás, ismeret és értelem mily köreperi mivolta néhány sorban!

Mintha bizony létezne speciális zsidó, vagy szász, vagy francia kultúra s mintha bizony minden kulturák — viseljük és bár magukon egy valamely népközösség jellegzetességeit — nem volnának az egyetemes emberi kultúrának egy es egyenazon szent, közös tenger.

S mintha bizony mi, akik itt élünk egymás mellett, egyazon hatalom oldalán, vagy azzal szembenállova, ugyanolyan körülmények között, hasonló törvények által segítve vagy nyomva, a fejlődés és javulás ugyanazon akaratától ösztökélve, elválaszthatnók egymástól érdekeink és életünk. Mintha a szász külön köztét képezhetne az élet Szaharájában s külön a román, a magyar, a zsidó. Mintha nem ezer törvény parancsolna bennünket egymás mellé, elválaszthatatlanul és széjjelszakíthatatlanul.

A Kronstädter Zeitung elmélete, ha megvalósulna, nem a szászoknak használna, hanem szász hadakozó és gyilkoló csoportra bontaná szét a lakosság egyetemet.

Ha ez a felhívás egy többségi lap műve lenne, akkor is azt mondanák hogy megaláztatás, amely a szász társadalmat jelképezi és lehetővé teszi. Így azonban, hogy kisebbségi lap vállalkozik a méregkeverésre, megdöbbenne el kell ámulnunk: A Kronstädter Zeitung nem csupán nevetésges volt.

Hanem összevilágította azt a szöveget, amely a kisebbségi nemzetek sorsszerű egymásmellettállásának benső tartalma.

A szász kirohanás — amelyet nyilvánvalóan a szász értelmiség azonosítja magát a szászok — nemcsak kulturális, hanem immorális is.

A német szociáldemokrácia azt állítja, hogy a Reichstag felgyújtása náci-manőver volt

Berlin, március 1.

Az a kombináció, mintha Van der Lübbe és a német szociáldemokratapárt összeköttetésben állottak volna egymással, ma este teljesen eloszlott. Ezzel szemben a kormány azzal vádolja a szociáldemokráciát, hogy külföldön olyan híreket kolportál, hogy a Reichstag felgyújtása körül a nemzetiszocialista pártnak szerepe volna és hogy ez a gyújtogatás nem egyéb, mint a nemzetiszocialistapárt manővere.

Éppen ezért a kormány felelőssé teszi a németországi szociáldemokrata pártot azokért a közleményekért, amelyek külföldi szociáldemokrata lapokban ilyen értelemben megjelennek.

Hugenberg sajtója nyíltan ki is mondja, hogy a német szocdem párttal szemben azért alkalmazott a kormány szintén rendszabályokat, mert a szocdemek azzal vádolják a nemzetiszocialistákat, hogy az egész gyújtogatás a kormány-párt manővere.

A kormány egyébként ma már kitiltott az ország területéről két olyan lapot, a mely ebben az értelemben ír.

Ezek a lapok a strassburgi Republique és ugyancsak a strassburgi Deutsche Allgemeine Zeitung.

Több külföldi lap, minthogy hétfőn lapok nem jelennek meg, még nem érkezett be Németország területére.

Teljes erővel megkezdődött a japán offenzíva

A japánok távozásra szólították fel az idegeneket

Peking, március 1.

A japán offenzíva teljes erővel megkezdődött. A harc Jehol-tartományban folyik. Hétfőn az egyik, hadászati szempontból rendkívül fontos szoros körül volt véres összecsapás, amely a kínaiak vereségével végződött.

Kínai részről ezer halott és sebesült, japán részről hatszáz halott és sebesült áldozata volt a harcnak.

A japán repülők vasárnap és hétfőn

angol nyelvű röpcédulákat szórtak le Lindzeuán városra.

A röpcédulákban arra szólítják fel a város külföldi lakosságát, hogy meneküljenek el, vagy pedig házaik telejét nagyon feltűnően jelöljék meg, mert hamarosan megindul a légi bombázás és kímélni szeretnék az idegeneket.

A külföldiek menekülése megkezdődött. A misszionáriusok kijelentették, hogy nem hagyják el a várost.

Az Imperial igazgatójának magánvagyonára egymillió pengő erejéig bünyügyi zárlatot rendeltek el

Budapest, március 1.

Az olajpanama ügyében az ügyészség nagy erővel folytatja tovább a nyomozást. A vizsgálóbíró kedden délelőtt újra kihallgatta az Imperial vezérigazgatóját, Salgó és Komlós mérnököt. A kihallgatás után mindkettő előtt kihirdette az előzetes letartóztatásról szóló végzést.

A MÁV igazgatóság kérésére az ügyész

A kamara ülése

A vaskárdisták és a liberálisok ellenzik a Mârzescu-törvény szigorítását

Bukarest, március 1.

A kamara kedd délutáni ülése félöt órakor nyílt meg Pop-Csicsó István elnöke alatt. Először Cuza kért szót a házszabályokhoz, Pop-Csicsó azonban nem adja meg a felszólalási engedélyt, ami éles szóváltásra ad okot. Majd Stelescu vaskárdista áll fel és beszédével nagy viharokra szolgáltat alkalmat. Stelescu a Mârzescu törvény módosításához beszél s támadja a kormányt, amely szerint nem a kommunisták, hanem éppen a jobboldal ellen lépteti életbe a kivételes intézkedéseket. Ezt igazolja szerinte az is, hogy a Stanga című lapot, amely kommunista jellegű, nem tiltják be. Szóváltás a keresztbetrányt is s egyes kifejezéssel sulyos összetűzéseket provokál. Az elnök többször is utasítja.

Kormányparti hang: Ez az ember részben a rendről beszél, noha az utcán ő provokálta az incidenseket.

Codreanu: Arcátlan hazugság!

Az elnök Codreanun rendreutasítja. Ezután Stelescu rátér a grivitai sortűz ügyére.

Mironescu: Tiltakozom a hazugságok ellen.

Vajda: Államellenes hazug rágalom, a miket mond.

ség elrendelte, hogy

Salgó vezérigazgató magánvagyonára ellen egy millió pengő erejéig bünyügyi zárlatot vezessenek.

A vasuti vezérigazgatóságon is folytatják a vizsgálatot. Rengeteg kihallgatást eszközöltek, az ügyészségen pedig tovább folyik azoknak az iratoknak az átvizsgálása, amiket az öngyilkos Szentiványi Ferenc igazgató irodájában foglaltak le és szállítottak az ügyészségre.

Sztrájkbaléptek a bukaresti gyógyszerészeti fakultás hallgatói

Bukarest, március 1.

A bukaresti egyetem gyógyszerészeti fakultásának növendékei távoltartották magukat a kurzusoktól. A dékán kijelentette, hogy a sztrájkolók ellen szigorú rendszabályokat fog életbeléptetni.

Március elsején 2 órára leáll az osztrák államvasutak forgalma

Bécs, március 1.

Megirtuk már, hogy a hirtlenbéri fegyverszállítmány miatt elmaradt az Ausztriának folyósítandó francia kölcsön első részlete s ez különösen az osztrák államvasutak pénzügyi helyzetében okozott sulyos bonyodalmakat. A pénzügyi miatt az osztrák vasutak vezérigazgatósága elhatározta, hogy

március elsején a tisztviselők és alkalmazottak fizetését nem adja ki egy összegben, hanem három részletben 10-10 naponként.

A vasutasok azonban azzal feleltek, hogy amennyiben nem kapnak egy összegben fizetést, március elsején tüntetosztrájkot rendeznek.

Minthogy a szövetségi kormány még nem intézkedett a kérdésben, az osztrák vasutasok szövetsége elhatározta, hogy szerdán, március elsején minden körülmények között megrendezi a tüntető sztrájkot és 2 órára minden munkát és szolgáltatást felfüggeszt.

Épül az új dunai hid

Temesvár, március 1.

Bukarestből érkezett jelentések szerint a román kormány végképpen elhatározta a Severin-dadovai dunai vasuti hid kiépítését, amire egyébként a kisanant államok között legutóbb létrejött szerződés is kötelezi Romániát. A hid felépítésével a Bukarest-Nis-Szalóniki vonal teljesé válik.

Temesvárról a hid építésénél több száz ember talál majd munkát. Hírek szerint a ruszesuki hid tervét, amely Bulgáriával kötne össze Romániát, végleg eljuttették illetékes körökben.

A hiszékeny „vidéki” még mindig jó üzlet

Temesvár, március 1.

Resicán napok óta dolgozik egy Lederer Ervin nevű nagyváradi ügynök, aki a bukaresti „Internationale bank” nevébe hasznavehetetlen kötvényeket árul. Négy darab kötvényt szór rá a hiszékeny vidékiekre 3600 lejért, amit 24 havi részletben fizethetnek.

Az így eladott kötvények közül a belga hadikölcsön-kötvény összesen 150-180 lejért ér, a Páris városi és kétfajta Bukarest városi kötvények pedig, amelyek a sorozatot kiegészítik, darabonként 30-30 lejért érnek. A csalás ténye nyilvánvaló és mégis az ügynök ellen semmiféle hatósági intézkedés nem történt.

A locarnói hatalmak genfi határozata

Genf, március hó 1.

A locarnói hatalmak genfi értekezlete kiadta azt a nyilatkozatot, amely hivatva van megszilárdítani a kormányok leszerelési szándékát és megteremteni a kölcsönös bizalmat. A nyilatkozat két részből áll. Az első rész kimondja, hogy a nyilatkozatot aláíró államok kimondják, hogy az erőszak alkalmazását tilosnak tartják mindazokban az esetekben, amelyek a párisi paktum a háborúk indítására vonatkozólag, vagy ezekkel kapcsolatban megállapít. Másodszor: A nyilatkozatot aláíró államok ismételt megfogadják azt, hogy nem folyamodnak erőszakhoz a vitás esetek elintézésére.

Németországban a nyilatkozat jó hatást váltott ki. A német politikai körök véleménye szerint Genfben ezuttal számoltak Németország érzékenységével, a mi látszik abból is, hogy a nyilatkozatból kihagyták mindazokat a pontokat, amelyek annak idején a locarnói egyezményben joggal bántathatták Németországot. Egyébként a nyilatkozat kedvező Németországra azért is, mert lehetetlenné teszi az olyan természetű akciókat, mint amilyen például a Ruhr-vidék megszállása volt s immár nem vitatja, hanem természetesen tartja Németország egyenjogúságát az olyan viták elintézésénél, a melyek háborús konfliktusokra vezethetnek.

A francia szenátus bizalmat szavazott a kormánynak

Páris, március 1.

Daladier francia miniszterelnök a szenátus hétfői ülésén fölényes győzelmet aratott az ellenzék fölött. Az ülésen, a melyen az új francia költségvetést tárgyalták, a miniszterelnök felvetette a bizalmi kérdést annak a szakasznak vitájánál, amely a katonai tárca kiadásait tartalmazta.

A bizalmi kérdés felvetése után elrendelt szavazásban a miniszterelnök 190 szavazatot kapott, az ellenzék 118 szavazatával szemben.

FEJFÁJÁSOK

idegzsába, influenza, reumás fájdalom csakis a

Dr. NANU MUSCEL-féle
ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tartalmaz, fenti eredeti jelzéssel. — Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

HIREK

— **A TÖRÖK SZÉPSÉGIKIRÁLYNŐ HIVATALOS EXPORTPROPAGANDÁT CSINÁL.** A múlt évi török szépségkirálynő, akit egyúttal világszépségkirálynőnek is választottak, Keri Man Halis Hanum, a török gazdasági minisztérium megbízásából és annak anyagi támogatása mellett propaganda utra indul, amelynek során Görögországba, Egyiptomba, Németországba és Amerikába látogat el. A török szépségkirálynő különböző agrárcikkekkel összeállított áruminta-kollekciót visz magával (füge, mazsola, likőr, cigaretta stb.), amelyeket megfelelő helyen importőrök körében bemutat, azokból ingyen csomagokat oszt szét és ezáltal a török árucikkeknek igyekszik külföldön propagandát csinálni. A lipcsei vásáron is részt vesz, azután pedig Amerikába utazik.

— **Időjárásjelentés.** A budapesti időjárásvizsgáló intézet jelentése szerint csak lényegtelen hőváltozás várható keves, vagy semmi havazással. Az enyhülés lassan fokozódik, de az olvadás állandósul.

— **TÁBLAI ÍTÉLET A GYERGYÓSZENTMIKLÓSI TŰNETŐK ÜGYÉBEN.** Marosvásárhelyről jelentik: A marosvásárhelyi Tábla kedden délelőtt foglalkozott a gyergyószentmiklósi munkanélküli tüntetők első csoportjának felelősségi ügyével. A tüntetők, — mint ismeretes, — annak idején egy 45 aláírással ellátott memorandumot nyújtottak át a polgármesteri hivatalkának, amelyben segínyt kértek. A memorandumra választ nem kaptak, mire összegyűltek és a városháza elé, majd az épületbe vonultak, ahol tüntettek. A csikszederadai törvényszék Csörgő Sándort 5 évi fegyházbüntetésre és 25 ezer lej pénzbírságra ítélte, Bedő Antalt, Prohászka Istvánt másfél-másfél évi fegyházra, Barcsa Lajost 3 évi fegyházra, Kozma Lajost pedig egy fél-évi fegyházbüntetésre ítélte. Pandolovszky Károlyt és Salamon Ernőt pedig felmentette. Protopopescu ügyész Csörgő ítéletében megnyugodott, a többiek büntetésének súlyosbítását és a felmentettek megbüntetését kérte. A tárgyaláson a védők közül csak dr. Schill Zoltán jelent meg, mert Patrascu Lucrétia bukaresti és Sulariu szászrégeni ügyvédet, a kiket a legutóbbi mozgalmakban való részvétel gyanúsították, — időközben szintén letartóztatták. Dr. Schill elmondotta, hogy a vádlottak a nyomor és munkanélküliség hatása alatt cselekedtek s ezért ügyüket nem izoalt momentumok, hanem a történetek alapján kell mérlegelni s így ártatlanok. A tábla a törvényszék ítéletét helybenhagyta. A vádlottak felelősségét.

— **A NAGYVÁRADAI TANÁCS NEM AKAR SEGÍTENI AZ ELADÓSODOTTAKON.** Tudósítónk jelenti: A város alandó választmánya a Weisz-telepi árvízkarosultak ügyében rögtönzött értekezletet tartott, amelyen rendkívül jellemző döntést hozott. Pontosan kijelölte a Tokaji-telepen kiszandó telkek telek-könyvi méreteit s aztán kimondta, hogy összesen 45 telket oszt ki, de csak azok között, akiknek ingatlanai tehermentesek. Az eladósodottak tehát nem kapnak ingatlant, viszont a Weisz-telepről el kell költözködniük. Ha maradnak, úgy a város semmifele felelősséget nem vállal azért, hogy a következő árvízveszedelmekkor újból áldozatul esnek.

— **MEGINT DOLGOZNAK A VAS-UTI TOLVAJOK.** Popper Hugó bukaresti mérnök jelentést tett a brassói rendőrség állomási kirendeltségénél, hogy kizárólag, amelyben műszaki tervek e toalettikékké voltak, ismeretlen tettes Bukarestből—Brassóba jövet, a személyvonaton élemezte. A rendőrség megállapította, hogy a tolvaj a lopás után felsőtömös állomáson a Bukarest felé igyekvő gyorsvonatra szállt fel, amely visszavitt a fővárosba. A nyomozás folyik.

LUX MOZI

Ma, március 1-től, szerdától

„A BAJNOK”

A főszerepben a világ legelső és legnagyobb gyermek filmszínészével
JACKIE COOPER és **WALLACE BEERY**

10 0/0 németül beszélő sport-dráma

LUX MOZI

MENNEK A BEIÉTESEK A PÉNZÜKÉRT

Kép a michigani bankmegrohanásokról

Egy galaci urinő rejtélyes eltűnése Budapesten

Budapest, március 1
A budapesti rendőrfőkapitányságon titokzatos eltűnési ügyben indítottak nyomozást. A bejelentést a Hungária-szálló igazgatósága tette, amikor közölte a rendőrség eltűnési osztályával, hogy néhány nappal ezelőtt nyomtalanul eltűnt a szállóból Nachtgeber Eugenia 27 éves galaci illetőségű magánzó. Nachtgeber Eugé-

nia legutóbbára egy férfi társaságában mutatkozott, amikor is egyik kofferjét vitte el javíttatni. Azóta a szállóban nem mutatkozott és az igazgatóság azt hiszi, hogy valami büntetésnek eshetett áldozatul. A rendőrfőkapitányságon megindították a nyomozást az eltűnt galaci urinő felkutatására.

— **Felmentették a házasságszédelgessel pádolt vasuti tisztviselőt.** Nagyváradról jelentik: A nagyváradai törvényszék hét-főn tárgyalta Tárca György vasuti tisztviselő ügyét, akit menyasszonya jelentett fel. Az elhagyott menyasszony, Mitrea Mária azzal vádolta volt vőlegényét, hogy az házasságot ígért neki, csak arra kérte, hogy várja meg, amíg a katonaságtól kiszabadul. A lány bizva az ígértben, egész katonasága alatt pénzelt a tisztviselőt, aki aztán a leszerelés után más leányt vett nőül. Az ügyész vállalta a vád képviselőt, mert álláspontja szerint a tisztviselő eljárása kimeríti a csalás kritériumát. A védő azzal érvelt, hogy Tárca elvette volna a menyasszonyát, akihez ígért kötötte, azonban kiderült s ezt bizonyítja is, hogy az ő katonáskodása alatt mással folytatott viszonyt. A bíróság a védelem indoklását igazoltnak találta s a vádlottat felmentette.

— **UJABB TANÁCSALAKULÁSRA VAN KILÁTÁS GYERGYÓSZENTMIKLÓSON.** Csikszederádól jelentik: A napokban részletesen megírtuk a gyergyószentmiklósi tanács „fájdalmas” megalkulását, melynek során a polgármesteri választás eldöntetlenül végződött. Három pályázta erre az állásra és pedig: Păcurariu János nemzeti parasztpárti, Ferenczy Balázs magyarpartti és Câmpănu Maximilian disszidens nemzeti parasztpárti. Az első Câmpănu dr. indítványára összeférhetetlenség címén, mert bünygyi eljárás van ellene folyamatban, kizárták a tanácsból. Ferenczy és Câmpănu között 11—9 arányban oszlottak meg a szavazatok. Így egyik sem ért el abszolút többséget, ami a polgármester-választáshoz, a törvény értelmében, szükséges. Az alakulást Păcurariu meg is felelőzte. Most illetékes helyről szerzett információk szerint a felsőbb hatóságok meg fogják semmisíteni és új alakulásra hívják össze a tanácsot. Közben március 10-ikére kitűzték Păcurariu János sikkasztási perét, amikor előreláthatólag fel fogják menteni. Így nem lesz ok kizárására, megkapja a 4—5 hivatalos román tag szavazatát és mivel újból nem ér el egyik fél sem a törvény által előírt abszolút többséget a polgármesteri választások során, a miniszter fog kinevezni a három közül egy polgármestert, aki minden bizonnyal Păcurariu lesz. Az ügy ilyen elintézése annál valószínűbb,

mert ugyanilyen formában intézték el Marosvásárhelyen is, ahol a polgármesteri választások során a jelenlegi primár: Pantea ért el legkevesebb szavazatot, mégis őt ültette a miniszter a polgármesteri székre, mert ő volt a „legösszebillőbb” politikus.

— **MOST MÁR A MALMOSOK ELLEN FOLYIK VIZSGÁLAT A HAMISÍTOTT LISZT MIATT.** Nagyváradról jelentik: Jelentettük, hogy az egészségügyi hivatal hetek óta tartó razziait vezett a lisztkereskedők ellen amiatt, mert bebizonyítást nyert, hogy tiszta buzaszint címén kevert lisztet hoztak forgalomba. A kereskedőket meg is bírságtolták, akkor azonban kiderült, hogy ők a malmokból leplombált zsákokban kapták a lisztet, a hamisítást tehát a malmokban követhették el. Így aztán a malmok ellen is megindult a vizsgálat, amelynek eddigi eredményeként megállapították, hogy a szentmiklósi Prohászka malmom, a Weisz Ignác-féle szatmári malmom, valamint a Karpis-féle torontali malmok lisztjében van sok árpadar. Az eljárást ezek ellen a malmok ellen bevezették.

— **A FODRÁSZ ÖZVEGYE BÜNTETŐ HATALOMNAK ÉREZTE MAGÁT.** Nagyváradról jelentik: Különös ügy került a napokban a nagyváradai rendőrség elé. Berger Miklóst annakidején a törvényszék kémkedés címén hét évi börtönnre ítélte. Az ítélet nem nyugodott valami szilárd alapokon, mert a tábla később megsemmisítette azt és a vádlottat büncselekmény hiányában felmentette. Berger kiszabadulása után felkereste Balajti József fodrász özvegyét, akinél 3 ezer lejnyi pénz volt. az özvegy azonban különös álláspontot helyezett. Kijelentette Bergernek, hogy ő büntetni kívánja a kémkedésért. A büntetés, amit ő ró ki, 3 ezer lej s így nem ad vissza a pénzből semmit. Berger a rendőrséghez fordult, amely meg is idézte az asszonyt. Ott aztán megmagyarázták a „hazafias” özvegynek, hogy ő, mint magánember nem ítélkezhet senki fölött, különösen azonnali végrehajtó hatállyal. A rendőrségi magyarázat hatott. Balajtiné kifizette a pénzt.

★ **BUDAPESTI IPARMŰVÉSZNŐ** március 1-én érkezik. A kesztyűtanfolyam kezdete március 6-án. Tandíj 660 lej. Jelentkezések Czitrom Brassó, Hentes-utca 2. b.

Meghalt Mayer Antal nagyváradai apostoli kormányzó

Nagyvárad, március 1
A nagyváradai katolikusokat gyászolja. Hatvanhárom éves korában váratlanul elhunyt Mayer Antal apostoli kormányzó, püspöki helynök.

Mayer Antalt a szentszék csak nemrégiben nevezte ki. A Nagyvárad—szatmári egyesített egyházmegye élére püspöki helynöként. Az ősz főpásztor szelídlelkű ember volt, akit egyházában és hívei körében egyaránt szerettek.

Április 1-ig lehet a Mihály-lejes 20 lejeseket beváltani

Bukarest, március 1
A Banca Nationala közli, hogy a Mihály nagyvadász képét viselő huszlejeses beváltási határidejét április 1-ig meghosszabbították. Félreértés elkerülése végett megjegyzendő, hogy az ugyanazon képpel ellátott ötlejes érmekeket nem kell beváltani.

Razzia Brassóban 50 előállítással

Brassó, március 1
A brassói rendőrség állomási kirendeltsége a III. kerületi rendőrséggel karöltve a hétfőről-keddre virradó éjszaka folyamán nagyszabású razziait fogantatott, amelynek során 50 munka- és falalkozásnélküli egyént — köztük néhány nőt is előállítottak.

A razzia kapcsán előállított munkanélküli jelentéktelen töredékét a dolgozházba, a többi pedig illetőségi helyeikre toloncolják.

A napokban megnyitják a bukaresti vasuti műhelyeket

Bukarest, március 1
A hadbírószág által a Malmaison-kószárnyába elzárt vasuti munkásokat végleg „kiroztalták”. Tegnap újabb 31 munkást szállítottak Jilavára, valamint még egyet a rendőrségről. Jilaván most összesen 192 munkást őriznek.

Hotineanu hadbíró és Mereuta vasuti vezérigazgató a műhelyek megnyitására tanácskoztak, ami valószínűleg már a napokban megtörténik. Végleges döntés még nincs.

— **A MILLENISTÁK NEM HAJLANAK A BÍRÓSÁG ELŐTT ESKÜT TENNI.** Marosvásárhelyről jelentik: A marosvásárhelyi törvényszék ma foglalkozott 25 marosorbói millenista ügyével. A tárgyaláson hat tanu jelent meg — ugyancsak millenisták —, akik nem voltak hajlandók a törvényszék előtt esküt tenni, mire fejenként 10—10 ezer lej fegyelmi büntetéssel sújtották. A tárgyalást újabb tanuvalvonások végett elhalasztották. Az újabb tárgyalásra a falu papját s csendőrmestert is beidéztek.

— **NAGYVÁRADAI HIREK.** Tudósítónk jelenti: Görgey József Szaniszló-utcai kereskedő feljelentést tett, hogy feleségének nagyértékű briliánsgyűrűje a székelyrényből titokzatos módon eltűnt. A gyűrű kereskedőnél lakó árnygyerekekre nyul, aki már többször követett el lopásokat. — Ismeretlen tettesek vakmerő kényszerítést követtek el Rozenfeld Miksa keretező Kórház-utcai lakásán. A feljelentés szerint 100 ezer lej értékű ezüstműt és ékszert vittek magukkal. A rendőrség nyomoz.

— **OLCSÓBB LETT NAGYVÁRADON A VILLANYÁRAM.** Tudósítónk jelenti: Március egyétől kezdve Nagyváradon a villanyáram-díjakat leszállították. A villanyáram-szolgáltató áram díja kilowattóránként 17 lejről 14 szálott, az ipari célokra szolgáló árammal 8.70-ről 7.50-re.

MOLTER KAROLY:

Kisebbségi kis tükör

A tükör, ha szépít, vagy csufít is, tényeket mutat. A nyelv lexicális tényeit, melyekből könnyen süvölt ki az alsóbbrendűség érzése. Hogy már csak „tattatunk és tettünk”. Hogy elszakadt femininjei lettünk a magyaroknak, akik a kényszerházasság nyűgéből kifelé öhajtottak, az önálló magyar nemiségnek s hogy a magyar autonómia köztársaságától itt úgy borzongunk, mint valami politikai hermafroditizmusból. A kisebbségi élet legöntudatlanabb fokán tengődünk és a kezdetből föl nem emelkedtünk még a kezdetig sem. Nincs koncepciónk, melyet a kisebbségi kis tükör felénk vetítsen. Még a kisebbségi nyelvünk is csak elfogadott szavakat, de maga nem oktrojált fogalmakat az európai köztudatra. Lendület nélküli óvatosságra herélték magas hangjára emlékeztet, féltve van, csak ereje nincs, hideg zengés az általános ember-szó mai sikolya mellett.

Csehszlovákiában a szlovák felföld sarlosai azt követelik, hogy csak a három ott élő népet tanítsák alaposan az iskolában: a magyarokat, magyar és németet. Erdélyben is ez volna rendjén: itt a román, magyar és németet kéne erőltetni, míg mindenki beszéli az új nemzedékből. Ehelyett azonban a távoli francia forszírozás, politikai rokonszenvből és fittet hányva a gyakorlati érdeknek.

Azért, hogy egyensúlyt teremtsék a praktikus és hazafias érdek közt, idehaza a fiam ötéves természetes magyar környezetükbe fiókát nyitottak, rendeztem be — néhány esztendőre. Nem olyan nehéz nekem, németül telt a gyermekkorom, könnyű abból kibányásznom az emlékezés aranyereit. El is neveztem gyakran emlegetett fiatalságomat Tündérországban. Fiam, a kisebbségi magyar légkörből leereszkedve, körülülnek, korszerűt, ahogy a német lány elnevezte őket, kicsitől a magyig: der Dicke, der Dumme és der Lange. Elkezdenek kérdezősködni és én ahelyett, hogy a végtelenig felelegesek, inkább mesélek nekik ifjúkori Eldorádómból. Igen, igen, akkor is kisebbségi voltam, ma is tudom, könnyű nélkül az akkor tanult elemi iskolai magyar történelemkönyvet: „Az Árpád-ház fiának kihaltával elsősorban azok tartottak igényt a magyar trónra, kik” — hiszen tudjátok már, Gyerekek! Már az ottani mesevilágot is jól ismeritek tőlem, csak a társadalmi rendezkedésről nehezebb világos képet adnom, de mondtam már, hogy bármilyen szegény volt apám, mégis csak, mint a magyar szegény, politikailag volt elégtelen.

Balkezeben tartom a kisebbségi kis tükör, míg így elkalandozom az emlékek szarvát: egyikünk sem néz bele, mert érdekesebb a kicsike kisebbségieknek, amiről regélek:

— Ezelőtt harminc esztendővel Ujvidéken, a Duna gyaloghídján átmentem Péterváradra, ahol még — Roda Roda szerint — a varjak szírnája is sárga volt, a másik meg fekete, annyira schwarzgelb volt ott a katonavilág. Aztán lejjebb kerültem Szlavóniába, egész Karlóváig, melyet Karlovicnak hívtak jogosan a szlovák. Ott láttam egy kápolnát, melynek jelentősége azóta nagyot nőtt a szememben, pedig akkor kacagtam rajta. Abban a kápolnában kötötték békét 1699 január 26-án II. Rákóczi szultán, I. Lipót magyar király, Lengyelország és Velence. Már most, hogy ezse ne kapjanak a békekövetek azon, hogy melyik lépjen előbb a szenthelybe, hogy egyiknek a méltóságán sem essék csorba és egyszerre érjenek a béke oltára elé, — a véncés követ indítványára négy beíratott nyitottak a kápolna négy oldalán. S a négy követ egyszerre nyitott be a szentajtókra, egyszerre lépdtek a középtűt álló oltár felé, ahol már készen várták őket a kötelek, melyekkel a békét megköthették.

Legnagyobb fiam, a hosszú, egyszerre monológú ijedséggel szólt:

— Édesapám, ni, a kisebbségi kis tükörben is látszik az a kápolna. Ugy látszik, belenézted! Az alkonyi félhomályban mindannyan valahányszor elmentünk a tükör mélyén az álomvárosban elmosódott épületet. Ahogy néztük, mind előbb került szemünk ügyébe, mint egy díszes filmkép. Négy bejárata volt ennek is, a Parajd és Szováta közti kishegyen állhatott az egyik ajtaja előtt négyen tárgyaltak. Szemmel láthatóan civédtek. A nagysüvegű román a csizmás magyarral, a körültekintő szász a fürgő zsidóval. Mint hangos tekeresről, hallottuk a román szót:

— No, ungar, most enyém a szupremácia! A szász a zsidónak mondta félvállról: — Német közelében nehéz a zsidónak. Mi a városiak vagyunk! A legrégibb kisebbség. A magyar heveskedett:

— Regélt a szupremácia Trianon óta! Azért Magyarországa volt. Erdélyi régen szavakból.

— A zsidó gesztikulált a szászaknak:

— Aki nálam kisebbségibb, az csall! Évezteket óta élvezük ezt a nagy és dicső pech-

— Mindjárt kivettük ebből a társalgásból, hogy ez a négy ember beülni jött ide. Nem-

— A szász szánysuhogását is hallottuk a béke-

— A román, aki a kápolnába repült. Erre le-

iskola Alapítvány

Nagyszabású munka-nélküli tüntetés Zágrábban

Zágráb, március 1.

Zágrábban újabb nagyszabású munkánélküli tüntetés zajlott le. A munkaközvetítő hivatal előtt több száz munka-

nélküli gyülekezett össze, majd zajos tüntetést kezdett.

A tüntetés elfojtására erős rendőri készség vonult ki, amely a tüntetőket szétverte. Letartóztatások is történtek.

A Népszövetség adatai szerint:

Ilyen erők fognak felvonulni az új háborúban

Egy kis összehasonlító statisztika

Alábbi statisztikánk az egyes hadseregek nagyságáról, illetve a hadiszerek mennyiségéről számol be mozgósítás esetén. Teljes pontosságra alábbi adataink nem tarthatnak számot, mert kimutatásainkat a Népszövetség adatai nyomán állítottuk össze.

Összehasonlításképp előrebocsátjuk,

hogy az Osztrák-Magyar Monarchia békelétszáma 364.000 főnyi legénység és 31.000 tiszti és katonai hivatalnok volt.

Az 1914. augusztusi mozgósításkor a Monarchia hadseregének állománya ke-rekszáma 1.396.000 volt, tehát, mint alább láni fogjuk, a jelenlegi kiképzett francia tartalékoknak körülbelül egyharmada.

(Ezre kben)

	Sor- katona	Kiképzett tartalék	Gép- fegyver	Ágyú	Tank
Franciaország	724	4100	45000	6300	3500
Lengyelország	277	3200	33000	4186	350
C. S. R.	130	1000	21000	2100	600
Jugoszlávia	117	1500	8750	788	50
Románia	200	2000	14098	1230	280
Belgium	84	530	4073	859	310
Anglia	140	136	14200	2400	580
Olaszország	383	3500	16000	3000	150
Magyarország	35	?	992	104	—
Ausztria	21*	?	420	90	—
Németország	115*	?	?	?	?
Bulgária	21	?	300	209	?
Görögország	55	500	?	317	?
Albánia	7	100	?	?	?

* Az egyes pártok fegyveres alakulatai és ezeknek felszerelése nélkül.

A repülőgépek hozzávetőleges számát illetően nem szabad elfelejteni, hogy mozgósítás esetén az egyes országok autó és egyéb motorgyárai azonnal a hadirepülőgépek gyártására mehetnek át, valamint az összes, eddig civilszállításra szolgáló repülőgépek is azonnal hadirepülőgépekkel alakíthatók át. Csak a kényelmes börtönöket kell kidobni és máris felhasználhatók bomba és gáztámadásra. A világháború alatt Franciaország 50.000 Anglia 55.000, Németország pedig 45.000 hadirepülőgépet állított elő. Hogy a háború befejezése óta a repülőgépek sebessége a szállítóképesség maximuma, valamint a leszállás nélküli akció rádiuszuk mennyire fejlődött, arról az alábbi kimutatásunk nyújt hozzávetőleges képet:

	1914	1918	1926	1930
Gyorsaság km.-ben	115	200	325	350
Hordképesség	400	4000	8500	?
A motorok teljesítőképessége HP-ben	130	400	1000	4500

A világháborúban (1914—1918)

	Halottak száma	Halottak száma	Sebesültek száma
Oroszország	19,000,000	2,500,000	5,000,000
Németország	13,250,000	1,885,000	4,250,000
Nagybritannia	9,500,000	945,000	2,120,000
Ausztria-Magyarország	9,000,000	1,450,000	2,000,000
Franciaország	8,200,000	1,425,000	2,700,000
Olaszország	5,600,000	500,000	950,000
Amerika	3,900,000		
Törökország	1,800,000		
Többi államok	3,700,000	1,535,000	2,190,000
Összesen	73,950,000	10,240,000	19,210,000

kaptak négyen a kalapjukat és egyszerre indultak befelé. A főbejáraton a román, balra a magyar, jobboldalon a szász és szembe háttal a zsidó. Ahogy illett, egyszerre értek a kápolna közepébe, az oltárhoz. Mi négyen itt a tükör előtt már a szentházacska belsejét láttuk és áhitattal lestük az erdélyi frigykötés szertartását. En, az apa különösen, elvégre gyermekeim jövőjét alapozták ott az oltárnál. Megremegtem, amint a békeangyal kiterjesztette méteres szárnyait a négy erdélyi felé:

— Akarjátok-e, hogy köztetek maradjak?

No, ezek ugyancsak akarták. Perc alatt guzsha került az égi követ, a négy férfi erős kötéllel össze-vissza kötötte kezét-lábát. Akkor a román a kezét dörzsölte.

— Hát a békét ugyancsak megköthöttük.

Most aztán nyugodtan folytathatjuk odaki a civakodást. Csak arra ügyeljünk, hogy mindegyik egyszerre érjen ki az erdőre fűtykösért.

Már éppen utnak eredtek volna, mikor egy töröksipkás koldus állt meg előttük:

— Adjatok, adjatok, Isten adjon ezerany-nyit!

Mindannyian a zsebükbe nyultak. A zsidó megkérdezte:

— Miért koldul maga?

— Mert munkanélküli vagyok.

— Mi a foglalkozása?

— Orgonáépítő. De már öt éve csimpolyát nyekergetek Konstantinápolytól idáig.

A magyar szívesen szólt hozzá:

— Nem orgonálna nekünk valamit? Hadd lelkesedjünk ezen a békenapon.

Futott már a rongyos iziben föl az orgonához. Mintha kacagott volna egyet: ha csak az kell nektek! És tempósan kezdte a hirhedi indulót: Föl, föl ti rabjai a földnek! — mire mindannyian kiveresedtek a haragtól. És uccu utánareddtek, hogy elhallgattassák. De az orgonához vezető lépcső ajtaja el volt reteszelve. Erre még dühösebben kerültek vissza a négyek az oltárhoz és háttal a megkötözött angyalnak ugyancsak mérgesen kiabáltak az orgonánál morgó frigi szipkára. A román fölé-

LEGBIZTOSABBAN
LEGYÓZI A
**NEURALGINE
JURIST**

KÖZGAZDASÁGI HIREK

A párisi birkapiacra 12.735 állat érkezett, köztük 1350 magyar és 250 olasz származású. A jó bányások eladása körül még mindig nehézségek vannak. A felhajtás belőlük igen nagy, áruk csak nagyon gyengén tartott.

Az angol munkáskormány által tervezett agrárértékesítő szövetkezetek közül eddig csak egy lépett életbe, és pedig komlóra nézve. Lejre vonatkozólag két tervezet készült, és pedig az egyik a középső kő piac és a másik Anglia és Wales számára. Az előbbi a kormány előtt fekszik, míg a második most került nyilvánosságra és legközelebb kerül az érdekeltek elé. A sertés-, szalonna- és sonkaértékesítés részére kétféle szövetkezeti szabályzatot dolgoztak ki, az egyiket a sertésenyésztők, a másikat a hentes-ség számára, melyek felől az érdekeltek fognak dönteni. A marha- és ürühús értékesítésére a kormány egy reorganizációs bizottságot jelölt ki. A National Farmer Union tervezetét dolgozták ki a burgonyatermesztés korlátozására. A gyümölcs, gabona, baromfi és tojás értékesítését illetően még nincsenek tervek kidolgozva.

Belgrádi értesítés szerint a hercegovinai dohánytermés a múlt évben csak 311 vagont tett ki, holott szakkörökben minimálként 400 vagon dohánytermést remélték. A múlt évi dohánytermés az utóbbi évek leggyengébb eredménye, habár minőségileg a termés kielégítő. A dohányt kilogrammonként átlag 9 dinárért váltották be, ha azonban az összes levonásokat tekintetbe vesszük, az ártérme-lők kb. csak 6 dinárt vettek be kilogrammonként.

A Léva melletti Versan községben a kőbánya-munkálatoknál gazdag Onix-rétegre akadtak. Megállapították, hogy az onix mellett még tiszta aragonit is fordul elő elég nagy mennyiségben. Amennyiben a lelet további rétegek feltárását teszi lehetővé, úgy ezeknek a fénemesköveknek a bányászása erős befolyással lenne áráik alakulására.

nyeskedett:

— Elhallgass, a királyzumodat! Vacaresti-be vitétek!

A magyar kesergett:

— Elég volt egyszer ebből a nótából Pes-

ten!

A szász tul akarta rikoltani:

— Heil Hitler! Deutschland über alles!

A zsidó az égnek könyörgött:

— Hogy fogom magam exkuzálni? Azt fogja mondani Cuza, hogy zsidóbérenc ez a csimpolyás.

Ekkor csengő hangon szólalt meg az angyal:

— Oldjátok le a köteleket rólam! Akkor mindjárt abbahagyja! Ahol béke van, nem kell a nótája.

A négy erdélyi kénytelen-kelletlen teljesítette a szárnyas követ kérését. Ez föl szabdult tagjaival nagyot nyújtózott, mire elhallgatott odafönt az izgató orgonaszó. Titokzato-volt az egész.

SPORT

A romániai sport vezetői a király elé mennek a sportadó felemelése miatt

Bukarest, március 1.

A romániai labdarugószövetség meghívására gyűlésre ültek össze a szövetségek elnökei, akik a következő határozatokat hozták a sportadó kétszeresére emelése ügyében:

1. Plagino és Savu szövetségi elnökök a királyhoz fordulnak az összes szövetségek nevében és kérik fogják támogatását a tervezet ellen.

2. Plagino, Jacobici, Savu, Caracostea elnökök Madgearu pénzügyminiszterhez fordulnak, aki előtt feltárják, hogy tervezete megöli a sportot.

Ezenkívül a parlamenti bizottság tagjait is felvilágosítják a tervezet hátrányairól, továbbá felkérlik a sporttal foglalkozó képviselőket, hogy a parlamenti vita során foglaljanak állást az adó felemelése ellen.

Összeállították a hollandok elleni magyar válogatottat

Budapest, március 1.

Vasárnap a holland válogatott ellen fog játszani a magyar válogatott labdarugócsapat, Amszterdam városában. Mindkét országban nagy előkészületeket tesznek a mérkőzésre s nagy harc árnyéka vetődik előre. Nádas Ödön szövetségi kapitány a vasárnapi bajnoki mérkőzéseken mutatott formák alapján állította össze a csapatot, melyből betegség miatt ki kellett hagyni Avart és Turayt. Így csaknem mind puha játékot kultáló csatár került a csapatba, mely a következő:

Szabó
Korányi Bíró
Barátky Sárosi Lázár
Markos, Cseh, Teleki, Bihámy, Titkos
Tartalék: Háda, Laky, Serényi.

A hollandok is összeállították csapatukat.

A román jéghekkci csapat súlyos vereséget szenvedett Taborban

Prága, március 1.

A jéghekkci világbajnokság vigaszdiájának megnyerése utáni örömből kellemtelen ürmként cseppent bele egy új hír a román válogatott nagyarányú vereségéről.

Tabor kis cseh városba látogatott el a válogatott, a vigaszdióját megnyerése után átmulatott éjszakára következő reggel. A fáradt, álmos, tartalékosan felálló csapat a helyi FK Tabortól 4:0 arányú súlyos vereséget szenvedett.

A romániai sport presztízst és aláásó mérkőzésért vajjon vannak-e felelősségre valakit?

Rövid sporthirek

A tátrai világbajnokság ifjúsági ugrószámát a budapesti Tassonyi nyerte, 32 és 35 méterrel. A budapesti Szalay 28 és 35 méterrel második lett. A szenior összetett versenyt Maruszar nyerte 698 ponttal.

A német sibajnokci címet az 1933. évre a svéd Wangen nyerte el.

A Brasovia Sport Club március hó 11-én a Hosszu-utca 152 szám alatti evangélikus iskola nagytermében táncdal egybekötött műkedvelői előadást rendez. Jégyek előre válthatók a Tritsch-féle sportárkereskedésben.

Kehrling magyar tennisz bajnok a Rivierán megverte a spanyol Maiert és a világerőlista tavalyi második helyezettjét, az angol Austint.

A magyar-román női atlétikai verseny revánsa Budapesten július 2-án vagy 9-én lesz. Így döntött a MASZ női bizottsága.

86 méterrel ugrott Sigmund Ruud, a ki-váló norvég siugró a svájci Villars melletti óriássánccon. Ruud kétméterenként akarja elérni a 100 méteres ugrást. Tegnap ugrása új világrekord.

Lucian Popescu román ökölvívó Brüsszelben vereséget szenvedett Petit Biquet belga versenyzőtől.

Papana főhadnagy, aki Schreiberhau-ban bob-világbajnokságot nyert, hazaérkezett Bukarestbe, ahol az állomáson nagy ünneplő tömeg várta.

A NAC-Perregaux mérkőzésről tegnap telefonzavar miatt úgy számoltunk be, hogy a NAC vereséget szenvedett. Újabb értesülésünk szerint a NAC 3:2 arányban győzött.

Leltári áron kaphat most
SKIT ÉS TÉLI SPORTCIKKEKET
Ski 220 L.-től. **TRITSCHNÉL**
Pullover 180 L.-től. Brassó, Kolostor-utca 20.

Háromhónapos kozmetikai tanfolyam Budapesten

Résztevők kiképzésük után új munkakörre tehetnek szert. — Kezdeté 1933 március 15. Legmodernebb elméleti és gyakorlati kiképzés, gépekkel is.

Bővebbet: Krafft és Herberth, drogueriában Brassó, Buzasor. — Korlátolt felvétel.

Szerkesztői üzenetek

F. „H”, Valea Lunga. Első kérdését illetőleg magunk is kérdést intéztünk Bukarestbe, de még választ nem kaptunk. Megsürgöttük. Sorsjegyei ügyében a Steiner sorsjegyirodahoz továbbítottuk a kérdést és a válaszhorítékot, amely iroda közvetlenül válaszolni fog. — Z. J. Fogaras. A budapesti mintavásárra csak az utazhat, akinek utlevele van. Ha vásárigazolványt vesz — minden nagyobb városban kaphat, valószínűleg Önöknél is, — akkor kedvezményes vasuti jegyre és olcsóbb vizumra tarthat számot. A kedvezmények és az utazás feltételei benne vannak a vásárigazolványban. — 342031. számú előfizető. Teljesen igaza van és az ügyek állását tisztán látja. Az osztrák-magyar hadseregben szolgálatot teljesített rokkant tiszték nyugdíjgyge lassan-lassan elszikkad. A törvény készen van, de nem tud a kamarától a szenátus elé kerülni. Arról szó sem lehet már, hogy a törvény a szenátus elé ne kerüljön, mert hiszen a kamara azt megszavazta és így annak hivatalos útja, hogy az utolsó fórum elé is kerüljön. A leghelyesebb az lenne, ha a rokkantak országos egyesületének titkársága megsürgetné a törvény szenátusi tárgyalásának kitűzését. Valószínűleg az a baj, hogy senki sem sürgeti és így a törvény valahol a miniszteriumi íróasztalon hever. Kívánságához híven itt hívjuk fel a Rokkant Egyesület figyelmét erre a lehetetlen helyzetre. — K. F. Lupeni. Leveléből nem tűnik ki, hogy milyen sorsjegyeket akar vásárolni. Ha a romániai osztálysorsjegyekről van szó, azokat minden trafikban megvásárolhatja. Az ötödik osztálynak éppen most volt a huzása és így az új játékok rövidesen megkezdődnek. — M. L. Vulkán. Nagy utánjárást igényelt, de a fordításokat megszereltük. Ma magánlevélben postán címére elküldöttük, mert a vegyszerek magyar fordítása nem tarthat igényt nagyobb érdeklődésre és így azokat a szerkesztői üzenetekben nem közölhetjük. Minden további kérdésével forduljon a Gea Krayér céghez Temesvárra. Ott megtudja a beszerzési forrásokat is. Ugyanez a cég az ezüst lemezekre vonatkozólag is tud választ adni. Közlebbi cím nem szükséges. — Baróti előfizető. Forduljon az Egyesült Lakk és Festékárugyár Rt.-hoz Temesvár (közlebbi cím nem szükséges), amely készséggel megadja a hegedü-lakk receptjét. Többeknek. A sorsjegyiroda közvetlenül csak 20 lej bélyeg ellenében válaszol.

Szívünk mély fájdalommal tudatjuk, hogy a mindnyájunk által nagyon szeretett jó férj, édesapa, após, testvér, sógor és rokon

Grosz Károly

nyug. C. F. P. B. kalauz

életének 53-ik, boldog házasságának 28-ik évében f. hó 27-én hosszas szenvedés után megszűnt élni.

Drága halottunk hült tetemét március hó 1-én d. u. 1/25 órakor fogjuk a gyászházról, Vadász-u. 60 sz. alól a postaréti romkath temetőbe örök nyugalomra kísélni.

A szentmise áldozat március hó 2-án reggel 1/8 órakor lesz az Egek Urának bemutatva.

Brassó, 1933 február 28.

A gyászoló család

HIRDETMEY

A csikszeredai lpartestület pályázata hirdet a f. év május 15-én elfoglalt vendéglő-kimérői állásra. Zárt írásban ajánlatok f. év március 15-ig adandók a csikszeredai lpartestülethez. Írásban megkeresésre az lpartestület a pályázati feltételeket közli.

VICKI BAUM:

BALESET

a legnagyobb 68 lejes Athenaeum könyv. — Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

A Magyar Könyvpiac nagy ujdonsága

SINCLAIR LEWIS:

Egy modern asszony szíve

A modern nő típusa, aki egyformán akar közelebbi és távoli elismertetést, szabadságot, gazdagságot és szerelmi boldogságot. A 400 oldalra terjedő Nobel-díj nyertes világhírű amerikai író legújabb grandiozus regénye egész vászonnkötetben 144 Leibe kerül. Kapható

Brassói Lapok Könyvosztályában

Kapu-utca 56-58 az udvarban.

FACHMANN

einer Baubranche sucht für ein altes gutgehendes Fabrikunternehmen am Platze einen Compagnon mit L. 150000 — bis 200000 — Zuschriften unter „B. 3.“ a. d. Exped. d. Blattes erbeien.

Das

Siebenbürgisch-Deutsche

Tageblatt

in Hermannstadt

Gründungs-jahr 1874

die politisch führende

Stimme der deutschen

Volksgemeinschaft in

Rumänien. Das beste

Nachrichtenblatt und

das werbefähigste

Anzeigenorgan

Zuschriften wegen Bezug und Anzeigen-
veröffentlichung sind zu richten an:

Verwaltung

des Siebenbürgisch-Deutschen Tageblattes

Hermannstadt-Sibiu (Rumänien)

Königin-Maria-Straße 25.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vasárnap betűkből 12 lej. Vasárnap: 7.50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyzetes hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény.

Vétel-eladás

Különböző butordarabok elköltözés miatt nagyon olcsón eladók. Brassó, Hirscher-utca 28., emelet. 1336

HASZONBÉRLET. Torda-Aranyos megyében, Székelykocsárdon (Lunca-Mures) a Heves kiskorúak 85 hold birtoka, lakóházzal, gazdasági épületekkel és egy 7 holdas belső udvarral együtt kiadó. Érdeklődni lehet: Heves Györgynél, Lunca-Mures, jud. Turda. 1399

Zongorát, vagy pianinót jókarban bérbe veszek. Ajánlatokat „Zongora” jelígre a brassói kiadóba kérek. 1397

Használt literes szódavíz-üvegeket megveszek. Ajánlatokat „Üveg” jelígre a brassói kiadóba. 1395

Megkezdődött

a hatóságilag engedélyezett

végeladás

KERTÉSZ TESTVÉREK-nél

Brassó, Kapu-utca 26.

BJRI NENI szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ára köte 100 LEJ. Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvosztályától.

Állást keres

Házvezetőnőnek, vagy gyermeknevelőnek vidékre is elmenne egymagában álló nő. Ajánlatok „Gyermekezszerető” jelígre a dévai fiókiadóhivatal címére küldendők. 1394

Vegyes

Nagyothallás és fülgugás ellen kérjenek prospektust Németi Móról, Oradea, Várház-utca 53. 110158

Impotenciát garantálva gyógyítok. Bizalommal írjon válaszbelgyeges levelet a kiadóba, „Diszkréció” jelígre. 1331

Félmillió lej tőkével, havi biztos 20-25.000 lej keresethez juthat, forgótőke hiányában szenvedő, nagy rendelkezéssel rendelkező, modernül felszerelt iparvállalatnál, betársulás vagy finanszírozás révén. Ajánlatokat „Közszükséglet” jelígre Rudolf Mossehoz, Cluj. 1398

FIAIALOK tanácsadója. Szerelmi levelező, kiegészítő a társaság illemszabályaival. Bélyegnyelv, virágnyelv, stb. Ára színes borítólappal 40 lej.

Primăria Municipiului Brasov

Nr. 3758—1933

HIRDETMEY

„Tauschenfels, született Kronfeldi Mathilda” órnagy hadbíró özvegye által atyjának, Kronfeldi Wenzel József főbíró emlékére létesített alapítvány-jövedelméből folyó évi március hó 18-án az itteni polgárok vagy polgárnők számára husz 1500 lejes segély kerül kiosztásra. Ezen segély iránti pályázatra jogosítva vannak szegény és keresetképtelenné vált brassói polgárok és polgárnők, nemzeti és felekezeti különbség nélkül, a pályázóknak azonban brassói születésükhöz kell lenniük. A pályázatokhoz keresetlevél, illetőségi bizonyítvány, valamint a keresetképtelenséget igazoló főorvosi bizonyítvány mellékelendő. Továbbá egy, a polgármesteri hivatal által kiállítandó és az illetékes lelkészi hivatal által megerősítendő bizonyítvány által igazolandó az is, hogy a segélyért folyamodó, nemkülönbön életben levő szülők, vagy gyermekek, vagy a netalán közös háztartásban élő vagyonnal nem bír és hogy a segélyre érdemes. A vonatkozó folyamodványok folyó évi március hó 10-ig, déli 11 óra előtt az alólírott polgármesteri hivatalnál nyújtandók be.

Primar: Dr. Szele Béla mp. Secretar General: Dr. Popovici mp

Műszaki könyvekben,

nyelvtanokban, szótárakban állandó nyaktár a Brassói Lapok Könyvosztályában. Kérje díjtalan árlégyzekeinket.

Kiadó, laptulajdonos, és nyomda: Grünfeld Vilmos és Tsai közkereseti társaság

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.